



תרגומי השירה הלירית לעברית מרוסית מאת אדולף גומן

Лирическая поэзия в переводе с иврита Адольфа Гомана

Натан Альтерман
Из книги «Голубиный город»

נתן אלתרמן
מתוך הספר "עיר היונה"

СТИХИ

примечания и комментарии переводчика

שירים

הערות ופירושים של מתרגם

adolf.goman@gmail.com

Натан АЛЬТЕРМАН



(1910-1970)

Содержание

תוכן העניינים

Вступление

Ночной привал

Песни о пустяках

.1
.2
.3
.4
.5
.6
.8
.11

Подкидыш

Старинный напев

Девушка

Керен Аппух (Прекрасная дочь Иова)

2.Сон

3.Огонь

6. Старый трактир

8.Тот, кто слышал иврит

10.Горшечник

16. Приказ

18. Мост

19. Женщина

Из цикла "Песнь десяти братьев"

Старое вступление

Новое вступление

1.Корчма

2.В и н о

3.Книги

4.Отец

5. Дороги

6. Хвала легкомыслию

שיר פותח

ليل חניה

שירים על רעות ברום

.1

.2

.3

.4

.5

.6

.8

.11

האוסף

גאון עתיק

בעלמה

זכרן הפוך

הקלום

באש

הפנדק

הישן

השומע עברית

זונשה הקדרות

הפקודה

הגשר

האשה

שיר עשרה אחים

فتיפה ישנה

فتיפה חדשה

הבקפה

כון

פסנתרים

אב

זיכרון

שבחן קלות מדעת

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла "Песни о голубином городе"

Вступление

Эти строки род'ились в шуме работ,
Сжавших годы в короткий миг.
Это – время, что строит и создаёт
Город мой, страну и язык.

Это время творить, это время уметь,
Когда каждый рвётся писать.
Не время живым под пальмой сидеть
И мёртвым под камнем лежать.

Ни золы, ни завесы – открыто для всех.
Днём горячие солнца лучи
Правоту его миру являют и грех,
Ночью – пламя горящей свечи.

Решителен в радости времени лик,
А в печали мужествен вид.
И в праздничной песне тот же язык,
Что в надгробном слове звучит.

Это время вспахано глубокó
Во вражде, в любви и в боях,
И не гаснет огонь в ожиданье того,
Кто придёт со снопами в руках.

Это время, как город, где сгоряча

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שירי עיר היונה"

שיר פותח

כאן נאספו דברי שיר
שחוּבָרו בְשׂוֹא שָׁאוֹנָה
שֶׁל הַעֲתָה בְּהִזְמָה בָזָנָה עִיר
וּבָרָאָה הָאָרֶץ וְלָשׂוֹנָה.

וְהַעֲתָה מַעֲשָׂה-חוּשָׁב,
רְבָה וְעַקְשָׁה לְכַתֵּב.
לֹא בָה תִחְתַּחְתֵּגְפָן הַמִּיְשָׁב
וְלֹא בָה תִחְתַּחְתֵּאַבְנָה הַמִּתְיָשָׁב.

וְצִדְקָה עִם חַטָּאתָה, בָּאיִן
מְסֻוָה עַלְיָהִים וְאָפָר,
וְזָמָם חַשּׁוֹפִים לְאֹור שְׁמָשׁ יְהָל
וְלִילָה לְאֹור הַגָּר.

וְפָגַי שְׁמַחְתָה עֲזֹזָת
וְחַזְקִים לְעַמְתָן פָנִי תִוְאַתָה
וְלִיעַת חָג אוֹ מְסֻפָד הַן רַובָצָות
אַשָּׁה לְפַתֵּח רַעֲוַתָה.

וְהַעֲתָה כָמוֹ נִיר שְׁבָנוֹ
חַרְשָׁו אַבְבָה וְשָׁנָאָה וְקַרְבָּה
וּבָעָר הַעֲפָר עַד בָזָא
בָזָא נֹשָׂא אַלְמֹתָה.

וְהַעֲתָה כָמוֹ עִיר שְׁבָה

Суд вершат посреди площадей.
Голубиная кротость и взмах меча
В лицах времени и людей.

И иврит передаст, будь то стих или рассказ,
Шум тех дней, тишину и накал.
Так и эта книга, что я сейчас
"Голубиный город" назвал.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"

Ночной привал

Ночной привал. Взрыв смеха, ругань, топот.
В шуме работ уже весь лагерь начал жить.
Сейчас привал похож на строящийся город;
Им много крови предстоит ещё пролить,
Но и защитником людей стан должен быть.

Ночной привал. Ночь песен, полог неба,
Ночь дел поспешных, дыма из котлов,
Ночь колдовская суеты. И где бы ни был
Боец, ему сегодня ночью не до снов,
Над батальоном ночь простёрта, как покров.

Но в первые часы, между холмов и морем
Вдруг выглянула из тьмы жестокий лик войны,
Цыганский быт, с одной верёвкою и колом,
Где дни свободы и опасности полны,
Все средства близки и законы всем ясны.

Ночной привал. Ночь песен ...

В них лозунг времени, боец напев играет,

כל דין עשו בראש חוץות
פנוי היונה ואבחת מרכבה
הן דמות פניה הנקומות.

בעברית הכתבת ספור או מזמן
מתערבים שתיקתה ושאונה.
לו יגעו בשלום שיריו זה האזרע
אשר שם להם עיר היונה.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה "

ليل Chanah

ليل Chanah. בקול דברים, בשחוק, בגדף
בஹולת מלאכות הוא קם, הנה הנה
כמו פני עיר נבנית פניו של שדה הקטל
בהתפרש המחנה אשר דיןנו
להיות שופר דם האדם ומגינו .

ليل Chanah, ליל זמר,ليل שחקים רקוע
ليل רוב מלאכות חופזות,ليل אד מן הדודדים
ليل שימוש את CISOPFA של רעות רוח
בבנייה של מלוכה,ليل נדודים
ニיצב פרוש על היחיד והגדודים .

מתוך אשמורת ראשונה, בין חוף וגב
היה נשקף פתאום מראה המלחמה
כמו הווי צוען, חברו יתד וחבל
בו חירותם של מסעות וחירום
בו הכלים והחווקות בעירום .

ليل Chanah, ליל זמר ...

Что от поэзии высокой так далёк.
Он - только песенка знакомая, цена ей -
Грош ломаный, без всяких трелей, не дай бог,
И флейта хрипом режет ухо, как свисток.

Он о любви поёт (с неё он начинает),
О долгे, тяжести, жестокости боёв.
Без тонкостей, как то в иных стихах бывает,
Но громко обо всём сейчас сказать готов
Без трусости и опасений низких слов.

Ночной привал. Ночь песен ...

Война на всё кладёт свой тяжкий отпечаток,
И в голосе бойца она слышна была.
Но песнь охрипшая звучала, как задаток
Того, что совесть поколения могла
Помнить не только злом эту годину зла.

Всё было в той войне замешано, как тесто,
Как слиты в душах шорохи весною. Час настал:
Всё это будет с берегов, с холма, всё вместе,
Вздыматся, рушиться, как бьёт о берег вал,
Как человек – рывок, бежит, стреляет, пал.
Как человек – рывок, бежит, стреляет, пал...

Песня на музыку Я.Розенблюма в исполнении Х.Йовеля
на сайте <https://www.youtube.com/watch?v=4XVQ5GScEoI>

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни о пустынях"

בו מלייצת סיסמות הזמן, אשר לא פרק
שירה צורפה בן יוסוק, חיליה לו
וירק הזמר הנפוץ, שלא דבר ערך
ולא שכית חמדה הוא, יישן במלוא
צוחת צבעיו החריפים על חיליו.

על אהבה הוא מדובר (בها הוא פותח)
ועל חובה וקרב ועל, הכל בכל
אין הוא אומר את זאת בכל דקיותה
של השירה, אבל אומר בקול גדול
בל' מוך לב ובלי חשש מפני הזול.

ליל חניה, ליל זמר ...

עת מלכמתה גם צלים הדברים האלה
היה צלמה לccoli זמרת פזמון תועה
עוד ימשכו המה כמו נימה מחלב
נפשו של דור, גם בשדה ZEROUA
לזכור, לא רק לרע, ימי רעה.

גם זה נשלב במלחמה כל זה גם יחד
כמו אבחנת אביב נמסך בעם מליל ומשחרים.
כל זה מתל ומגדות נחל יהה
עללה ביעף ושב נקטע ביליל
של איש זונק ואיש יורה ואיש נופל
של איש זונק ואיש יורה ואיש נופל ...

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחבר "שירים על רעות הרוח"

1

Ах, какой молодец, брадобрей!
Кисть мелькает в посудине с мылом.
Ты родного брата добрей,
Брат твой бритвой скоблит что есть силы.

И, пока продолжает дрожать
В тонкой плёнке твоё отраженье,
Ты, весь в пене, готов продолжать
Поражать моё воображенье.

Ах! Посыльный! Нагрудный жетон.
А в груди сердце полно отваги.
И в жетоне тебя может он
Отразить, как нельзя на бумаге.

Ох, скорей бы вручил свой пакет
По заданию мне посыльный!
Ведь, пока полной ясности нет,
Ожидание непосильно.

Ах, перо! Не забудь рассказать,
Как стремглав ты летело на площадь,
Чтоб четырку улиц сдержать,
Как квадригу, усилием мощным.

Ох, мы тоже ведь в весе пера
Выступали в турнирах домашних,
Пустяками прельщаясь. Пора
Город строить, не куры и шашни.²

א

לא במלים יספר
ולא יסכל בכף –
אייר עבד בפתחו הספר
כלו תער ואור וקצף.

ושבעים ושבעה ספרים,
במראות הטעלות תארו,
את זריזות אצבעי מספרים
אצדים את חזיז טערו.

לא במלים יספר
ולא יכנה בתאר,
אייר הבריקה טבלת המספר
על חזיה של נער הדר.

ומאה ואחת אלמות
יאחת חנונית מרובה
נש��פו בן מאור קלומות
כי ראו את פניהם על לבו.

הה, נצט התספרים שנטשנו,
את ספרי ברוצק מיקסת
אייר דרכה הכהן ברסנה
ארבעה רחובות כססת.

אייר עברנו קלים ופחותים
ובלבנו דבר הזרmir
שהרבינו עסוק בשיטותים
והגה הקיימנו גם עיר.

¹ Название цикла с учётом многозначности ивритских слов, составляющих его название, можно перевести двояко: либо как идиому – "погоня за ветром, за пустяками", либо дословно - "брательство по духу". Альтерман предполагает, по-видимому, оба варианта.

² «Строить куры и шашни» - из Г.Гейне в переводе Е.Дмитриевского

И о том, что живым в нём есть шанс
Жить, а мёртвым лежать недвижимо,
Легковесные перья у нас
Вечерами скрипят под нажимом.

Так лети же, перо, час настал.
Ты недаром бумагу мараешь.
Брадобрей уже бритву убрал,
И посыльный пакет передал,
Только ты всё покоя не знаешь.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни о пустынях"

Песни о пустынях

2

Все девицы попались в сеть
И вздыхают постфактум, подружки.
Но мы против дурачества и впредь
Камня твердь предпочли подушке.

Лишь одна засияла в свой час
(Правда, мы её видим нечасто:
Долг гражданский преследует нас
И профессия требует властно.)

Совершенством назвать её – грех.
Видит Бог, покрасивей найдутся.
Чужакам по ночам – её смех,
Нам же слёзы с утра достаются.

וחיק דוברים המלה
ומתייה צופים ברב-שקט
על קה נצחת-עת אמולה
בחדרנו עם ערב חורקתו.

רוצי רוץ, הפוצה, יכפר
חפזינה, מחקנית לא ברוחה.
כבר כליה את מלאכתו הספר,
כבר החשיכה טבלת המספר
וירק את עוד תרפה וטורה.

натан алтерман

מן הספר "עיר היונה"
מן המחברו "שירים על רעות הרוח"

שירים על רעות הרום

ב

כבר נפלו עלמות בראשות
ובעמוקי נשדרות תאנהנה
אבל אנו, רודפי הפטותים,
על אבן בראש הנחנה.

אך מאור פלטנו זרחה
ומاز ראיינו כבצפר
בשאותנו חובזות קזרחה
ובעומסנו טרדות המקצוע.

ולא רב הוא יפה, כי הכל,
ולא קליל השלמות מדמיון.
עם זרים היא צוחקת בליל
ווחקנו ביום דמעוניה.

Если б вдруг мудрецы в свой черёд
Её пальчики гладить собирались
И при этом затяли счёт...
Может быть, до десяти б не добрались.

Мы б могли уловить её в сеть
И добиться её вниманья.
Но мы против дурачества и впредь
Предпочли поклон с расстоянья.

Там удобней ей будет стоять
В свете нашего восхищенья
(С расстоянья легко восхвалять,
Не стеснясь преувеличенья.)

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни о пустынях"

Песни о пустынях

3

Мы награды не ждём золотой.
В твоей крепости мир и покой.
Мы награды не ждём золотой –
Не надменны и видим всё сами,
Но готовы тревожной порой
На врагов твоих ринуться в бой,
Как пчелиный рассерженный рой,
Чтоб вцепиться в их мышцы зубами.

Крепко заперта в крепости рать

אך אולי גם הוגי הספרים
ושירים הפיטן ביחס
את מבני אצבעיך סופרים
ואיתם מגעים עד עשר.

יכלנו צודה בראשותיהם
ובחיקנו אומה לבנייע.
אבל אנו, רוזפי השטאות,
מרוחוק לה הראש ננים.

ונראנה שלמה על תלה
ביבינו פסיד הרוח
היאץ את שירי הטעילה
ויסבל את גזמות השבח.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שירים על רעות הרוח"

שירים על רעות הרום

ג

לא שחרנו זבקה וצמרא
של ארץך, של ארץך הנצחורה,
לא שחרנו זבקה וצמרא
ביהירות ועוזן עינים.
אבל אנו כפוף בצדקה
נדרכ לה ביום צערה.
אבל אנו דבורים יצרעה
ולקבורת צריה שענים.

גופתנו עירך על צואר, -

("Ах, солдаты умеют пленять!")
Крепко заперта в крепости рать.
Ты смеёшься над стражей почётной.
Нам высокую речь не понять,
Но в косе твоей золота прядь,
Радо сердце в восторге страдать
Всякий день (или только по чётным?)

Но высокая яркая речь
Чем могла нас так сильно увлечь?
Что мы видели? – Золото с плеч.
И желали, взирая украдкой,
Дать себя красотою привлечь,
Чтоб у ног твоих стройных прилечь
И немного нектара извлечь
Для души, а не патоки сладкой.

И до смерти в сраженьях лихих
Повторять будем имя и стих,
Попугаем твердить для других
О глазах твоих миндалевидных
И о прочих вещах непростых,
Вроде лунных просторов пустых,
Книжной мудрости, встречах былых
И о винах в бочонках солидных.

И не здесь ли клад тайный зарыт
Той свободы, что сердце щемит,
Что любовь поднимает на щит,
Что зеницы ока дороже?
Её имя – не мёртвый гранит,
Оно в лёгкой беседе сквозит,
Его в битву идущий твердит,
Оно жизнь оживить нашу может.

מה נאים הם אנשי הארץ! –
גופתנו עירך על צואר,
שחקה ערמת עינים.
מליצת הנואם רהבה
אר ציצת צמתק זחה
וهلב השוטה אהבה
תמיד, כי מה יום מיום?

כִּי תָמִיד, גַּם בְּשֵׁיר וּמְלִיצה,
מַה בְּקָשָׁנוּ? אֶת זָהָב הַצִּיכָּה.
כִּי תָמִיד, גַּם בְּשֵׁיר וּמְלִיצה,
מַה בְּקָשָׁנוּ עַד כְּלוֹת עֵינִים?
נְשִׂימָה שְׁלָאָחָר קְרִיאָה
וְלֹטֶשׁ מְסֻתָּר כְּקָרִיאָה
וְקָצָת תָּהָ, הַגְּסִט בְּלָחִיאָה
כְּמוֹ דָּשָׁן וְלֹא כְּמִים.

הן עד מות נשמר, כתבי,
אמונים לשמות ופסוקים.
הן עד גז נהגה, כתבי,
בחתוור הדקדק של עיניה.
ובשאר הדברים הדקקים
כגון ספר על פני השוקים
ומחרשת ספרים אבוקים
ודקאות הזכוכית סכיב פין.

האם אין זו אזהה החרות
(רק בשטץ מין ופירות)
האם אין זו אזהה החרות
פיקחה מאישן בת עין?
שםה המי לא בשיש חנות,
שםה חמי בדים של הבלוט,
שםה הגוי רק בדרכ למות,
אר פרטיה החיונו תמיד.

Натан Альтерман

נתן אלתרמן

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни о пустяках"

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שירים על רעות הרוח"

Песни о пустяках

4

"И нет скорби конца," – плача Мать говорит.
"И нет радости края," - ей Путник ответил.
Земли! Жизнь, как картина из точек, везде состоит
Из таких встреч и слов, как эти.

1957

Натан Альтерман

שירים על רעות הרום

T

ולעצב אין קץ, - אמרה אם בדמעות.
אין קץ לשמה, - אמר הלה.
קו לקו מצטרפים ציון, אדמות,
מפגישות ומילים כלואו.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שירים על רעות הרום"

Песни о пустяках

5

С понуканьем возниц, разя дёгтя волною,
За телеги держась, грязь просёлков месил,
Шёл торговый народ в летний зной и зимою
С тем же гомоном, той же гурьбой с толкотнёю
В пору ярмарок и в дни явленья мессий.

Есть в нём странная смесь снов туманных манящих
И азарта весенних торговых рядов,
Что сродни отчуждённости чаек, летящих
Между двух несовместных могучих миров.

Весь по горло в делах, сведущ в ценах и мерах,
Ненасытен, хитёр собирал и копил,

לקולות עגלונים שרשפּו עד ברכיהם,
עם שורת הקרוןאות, בעטן משופה,
היה צע עם סוחר, בפרק חרב וקוץ,
באותה המלה וחתיפת מרפקים,
בעונת ירידן או בימות מSHIPיו.

עם פרישות חלומו שלא שם לו לשרר
נתקרבו המסתור ושוקי האביב.
זרותנו היא זרות פְּפייתו של השוף,
הפרק בין המים ובין הארץ.

הוא חזה עד צואר במוקש ובחרmr,
גם שאף את פָּחם, ערמוני ונרעב,

Но, как будто опутанный страхом и верой,
Он у слов и у строк вечным пленником был.

В нищете и страданьях он к жизни стремится,
Но молитву, мечту предпочёл, и не раз.
Между знаком и сутью он рушит границы,
Как дробит отраженье на гранях алмаз.

Дровосеки, торговцы – в дороге и дома,
При сиянии монет и во тьме в горький час
Вы играли на свадьбах и после погромов.
Искра ваших костров пусть согреет и нас!

Чтоб могли мы смешать то, что есть, с тем, что было,
Отвлечённое прочно с реальным сроднить,
С непреклонностью твёрдой накопленной силы
Той же мерой рассудка любого судить.

Чтоб за то или это смогли мы в оплату
Кровь и душу отдать, не транжирия слова,
Как меняла, что знает: молчание – золото,
Если чует барыш, всё обдумав сперва.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни о пустынях"

Песни о пустынях

6

Не забуду, мой друг, как, меня не покинув,
Ты с холмов под огнём отступал,
Как ты полз, меня кулём взваливши на спину,
А я шею свою, словно жизнь, обнимал.

אך כמו בעקבות של מזרא ושל אמן
הויליכטו פליית הלאן והכתב,

הוא חמד את פניו ככל דל ושבע סבל,
אך ידע למסרם על פסוק וחלים,
כיו שבראו בו גבירות הממש ובהמעל
כשבר בבואות בצד יחלום.

חנונים מוארים בנגהנות המטבח,
עוברני אָרֶץ, חוטבי העצים מפי אָז,
כל זמירים לערבי חתמות ומטבחם,
אולי שביב מאורכם במשינו אָז, –

לערגב את תחומי ההוה ופזcar,
את גבירות המפשיט ונכסי המוחשי,
ולמדו לקלם באotta מדת שלל,
באotta מסירות של כחות נחותים.

ולעת בבוא יומ, بعد אלה או אלה,
את הדם הוא הנפש, בלי להג פתאים,
כבענן חליפין נשיאה לו קאלם,
לאחר שנבקן ונמצא פדאי.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחבר "שירים על רעות הרוח"

שירים על רעות ברום

1

לא אשכח זאת, רעי, איך על גב נשלתני,
וונצחל אותי בה גיא.
לא אשכח לך זאת, איך למות לא זנחתני,
במקבי צארכ ספקבי את פני.

Ночь настала. Теперь положи меня наземь.
Ты исполнил свой долг до конца.
Словно молот, в виски кровь мне бьёт раз за разом.
Утром к солнцу не поднять мне лица.

Поклянись: если выйдешь живым ты из боя,
Расскажи тем, кто вспомнит вдруг имя моё, -
Он гонялся за ветром и жил суетою,
Но в бою он умело делал дело своё.
До утра я расстанусь, наверно, с душою,
Но тебе до утра благодарен за все.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни о пустынях"

Песни о пустынях

8

Много раз в переулках этих
Поменяются песня и стих,
Но хвалить в них будут и петь в них
В переулках маленьких этих
То, что славили и до них.

Деньги не зазвенят иначе,
Тот же будет старик у дверей,
Тот же кот, как всегда, заплачет
Под луной, что огня древней.

Клятвы все прозвучат и изменят,
Но одна из них будет верна.

הנה לילה, רע, הפיכני הפעם.
הנה לילה, רע, הפיכני וברח.
כי מכות רקומי, כי הלב הלם פעם,
כי השם שעלי לא יזרח.

השבע רק, רע, אם יש יום וטנוס
ושברת בית, מה תאמר שם? קדאת:
הוא רדף הבלים והיה רועה רוח,
אבל מתי כמו איש היודע עשות.
עד הבוקר, רע, לא פקום כי עוד רוח.
אך עד הבוקר אני לא אשבח לך זאת.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר הינונה"
מן המחזור "שירים על רעות הרוח"

שירים על רעות הרום

ח

עוד גם פה בסתומות הלו
השרים יתחלפו לתרומים,
אך אוטם הזכירים הלו
בסתומות הקטנות הלו,
אוטם הזכירים עצם.

עוד בטעף קرم יצלצל פה
ומזוכר הספרים יגשש
ואותנו הפתול יבוק בלילה פה
מול ברם קדרמן אש.

וידאים שבעו ויבגדו
ואחד שבעו וישמר.

Поутихнут в плаче все пени,
Но останется в песне одна.

ויגוננות יתפcho וישקתו
ואחד ישאר למזמור.

Те же ветры пылить будут в лица
Тем же старым базарам и впредь,
И о той же самой девице
Те же песни нам будут петь.

ואוקם הרוחות יעפרו עוד
בפני הישנות של השוק
ואוקם השירים יספרו עוד
על אותה העלה בדיאק.

Новизна, молода и румяна,
Что решается править теперь, -
Чем, о древность, была бы мила нам
Без крушений твоих и потерь?

הקדש המברט כהנחתת,
הקדש באעיר ומיהן, -
מה חנו בלוודיג, פישן,
בלודיג, עתיק המומים?

Посему презирать нам негоже
Всё, что есть иль придет в свой черёд,
Даже если на плесень похоже,
Что на стенках колодцев растёт.

יעל כן נעשה לנו חפש
לא לבוז לדברים ומראות
שועל בעזלם כמו עבש
העללה בכתלי בארות.

Пусть же тайны и впредь сохранятся,
Как и то, что открылося нам.
Вещи есть тут под небом, Горацио,
Что не снились во сне мудрецам.

חידשות ונצירות הארץ
אך כמו בתוך בית ישן
יש דברים בשמיים, הרצין,
יש דברים אחדים פה ושם, -

Ждать чудес нам от них неуместно,
Глупо прибыли ждать, но они
Дорогим для нас делают место,
Где проводим с тобою мы дни.

אשר אין לבקש בהם פלא
ושכר לא, אבל בגלים
כה יזכיר לנו עוד זה הפולג
אשר בו מתגורר האדם.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни о пустяках"

Песни о пустяках

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחברו "שירים על רעות הרוח"

שירים על רעות ברום

Мать сказала: "О Путник, храни тебя Бог!".
 "Бог твой милостив к людям," – ей Путник ответил.
 И тогда ночь спустилась к ним с гор на порог –
 Одна из самых прекрасных на свете.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
 Из цикла "Красной нитью"

Подкидыши

Под забором оставила мама меня.
 Сморщив лицико, на спине,
 Как из глуби колодца смотрел. А она
 Убегала, как на войне.
 Убегала, спасаясь, как бегут на войне,
 И свечой нам светила луна в вышине.

Но ещё до зари, пока длилася ночь,
 Стал катиться я, словно шар.
 И вернулся домой так, как катится мяч
 Вновь к тому, кто нанёс удар.
 Я вернулся домой прежде, чем вспыхнул день,
 И за шею обнял свою мать, словно тень.

Ах! Всеышний – свидетель, что с шеи своей,
 Как пиявку, сорвала меня.
 Но, закону послушный, из царства теней
 С новой ночью вернулся я.
 С новой ночью пред нею явился опять,
 И под гнётом она не смогла устоять.

אל ישמר אָוֹתֶךָ, הַלְּגָ – אִמְרָה הַאֲםָן.
 אל רחום אַלְמָהָךְ, – עַתָּה הַהְלָהָךְ.
 וּפְלִילָה יָדָךְ מִן קָבֵר קָעֻם,
 אַסְדָּ פְּלִילָות הַיְפִים קָאָלָה.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
 מן המחזור "כחות השני"

נאסובי

הניחתני אמי לרגלי הגדר,
 קמטות פנים ושותקתי. על גב.
 ואביט בָּה מלמטה, כמו מִן הַבָּאָר, –
 עד נספה כהנו מִן הַקָּרְבָּן.
 ואביט בָּה מלמטה, כמו מִן הַבָּאָר,
 יירט עליינו הורם כמו ניר.

אר בְּטַרְם הַשְׁמַר הָאֵיר, אַזְתָּן לִיל,
 קְמַתִּי אַט כִּי הָגִיעָה עַת
 ואֲשָׁב בֵּית אַמִּי כְּכָדוֹר מַתְגָּלְגָל
 הַחֹזֵר אֶל רְגֵל הַבּוּעַט,
 ואֲשָׁב בֵּית אַמִּי כְּכָדוֹר מַתְגָּלְגָל
 וְאַחֲבָק צָאָרָה בִּידִים שֶׁל אֶל.

מעלי צָאָרָה, לְעַיִן כָּל יְכוֹל,
 הַיָּא קְרֻעָתָנִי כִּמו עַלְוָקה.
 אֶרְ שָׁב לִילָה וְשָׁבָתִי אֶלְיָהָכְתָמָול,
 וְתָהָרָה לָנו זוֹאת לְחַקָּה:
 בְּשָׁבוּ לִילָה וְשָׁבָתִי אֶלְיָהָכְתָמָול
 וְהַיָּא לִילָה פּוּרָעָת לְגָמוֹל וְלָעַל.

Теперь настежь открыта мне дверь её снов,
Я один, и других там нет.
Ведь любовь наших душ – что железо оков,
С того дня, как увидел я свет.
Ведь любовь наших душ невозможно порвать.
И нельзя её дать, и нельзя её взять.

Потому до сих пор не отнял меня Бог
От родной мне, кричащей груди,
И, поскольку насытиться ею не смог,
Я не смог отпустить и уйти.
И, поскольку насытиться грудью не смог,
В дверь вошёл и закрыл за собою замок.

Постарела, согнулась и стало лицо
Всё в морщинах, как у меня...
Тогда ручки младенца спеленали её,
Как она – живое дитя.
Тогда ручки младенца её понесли,
И я ей не сказал о грядущем пути.

Я её под забором оставил одну
Вверх лицом лежать. На спине.
Как из глуби колодца глядит на луну,
Улыбаясь: конец войне.
И мы знаем, конец наступает войне,
И свечою нам светит луна в вышине.

1957

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла "Красной нити"

Старинный напев

Если ночью всплакнёшь, для тебя,

זְדַלְתָּת פְּלוֹמָה לִפְטוֹחוֹת לְרוֹפָה
וְאֵין אִישׁ בְּחִלּוֹם מַלְבָּדִי.
כִּי נָתְרָה אֶחָבָת-נְפָשָׁתֵינוּ דְּרוֹכָה
כְּמוֹ קָשָׁת, מֵיּוֹם הַזָּלִי.
כִּי נָתְרָה אֶחָבָת-נְפָשָׁתֵינוּ דְּרוֹכָה
וְלֹעֲדָ לֹא נָתְנָת וְלֹא לְקָוָפה.

וְעַל כֵּן עַד אַפְרִית לֹא הַסִּיר אָזְתִּי אֵל
מַעַל לְבִן הַזָּרְתִּי הַצְּעָק –
וְאַנִּי – שְׁנַפְתָּקָתִי מַבְּלִי הַגָּמָל –
לֹא נָגַמְלָתִי וְלֹא אַטְמָק.
וְאַנִּי שְׁנַפְתָּקָתִי מַבְּלִי הַגָּמָל
נָכְנוּ אֶל בִּיהְתָה וְהַשְׁעָר נָעַל.

הִיא זָקָנָה בְּכָלָי וְתַדְלֵ וְתַקְעַטָּן
וְפָנָנָה גְּמַטְוּ כְּפָנִי.
אֶז יָדִי הַקְּטָנוֹת הַלְּבִישָׁה לְבָנָן
כְּמוֹ אָם אֶת הַיָּלֵד הַסִּ. .
אֶז יָדִי הַקְּטָנוֹת הַלְּבִישָׁה לְבָנָן
וְאַשְׂאָ אֹתָה בְּלִי לְפָגִיד לָהּ לְאָן.

אֲפִים אֹתָה לְרַגְלֵ הַגָּדָר
צְוֹפִיה וּשְׁזַקְעָתָה, עַל גַּב.
וְתַבִּיט בֵּי שְׁזַקְעָתָה, כְּמוֹ מִן הַבָּאָר,
וְגַדְעָ כִּי סִימְנוּ הַקָּרָב.
וְתַבִּיט בֵּי שְׁזַקְעָתָה, כְּמוֹ מִן הַבָּאָר,
וְירַם עַלְינָנוּ הַזָּרְם כְּמוֹ גַּר.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחבר "כחות השני"

נגן עתיק

אם תרַדְנָה בְּלִיל דְּמֻעָתִיג,

Как солому, сожгу свою радость,
А продрогнешь, укрою любя,
И на камне рядом улягусь.

А захочешь пуститься в пляс, -
Струн последних возьми созвучья !
В день рождения, в счастливый час
Жизнь и смерть мою в дар получишь.

Хлеб с вином попросишь, - я сам
Дом покину согбен, озабочен ;
Оба глаза мои продам –
Будут хлеб и вино , сколько хочешь.

Но, коль станешь смеяться одна
Без меня на пиру весёлом,
Молча ревность пройдёт моя
И сожжёт тебя вместе с домом.

1957

Песня на музыку М.Зеира в исп. Й.Гаона
<http://www.youtube.com/watch?v=H7FraPrWlyM>

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла "Красной нити"

Девушка

Ярко-красную (сок граната)
Молча девушка пряла нить.
Царь сказал : « Эта ткань богатой
Будет мантией мне служить ».

שְׁמַחְתִּי לְהָאָבֶן כֵּצֶרֶר תְּבִנָּה.
אֲםַת תְּרַחְבָּנָה מַקֵּר עַצְמֹתֶיהָ,
אֲכֹסֶר וְאַשְׁכֵב עַל אָבִן.

אֲם תְּאַמְּרֵי אֶל מַחְזָל לְרַדְתָּה,
עַל אַחֲרָנוֹ מִיתְרֵי אַגְּנוּ לָהּ.
אֲם תְּחַסֵּר לְהָמַתְנָת-הַלְּדָתָה,
אֶת חַיִּים וּמוֹתִי אַטְנֵן לָהּ.

וְאֲמַת לְחַמְּתָה תְּאַבֵּי אָז יְיָ,
מִן הַבַּיִת אַצְאֵכְפֹּר שְׁכָם
וְאַמְּכַר אֶת עַינֵּי הַשְׁתִּים
וְאַבְיאֵלָה גַּם יְיָ גַּם לְחַמְּתָה.

אֲךָ אֲם פָּעֵם תְּהִי צָוְקָקָת
בְּלָעְדִּי בְּמִסְפַּת מְרֻעִיָּה,
תְּעַבֵּר קְגַּאֲתִי שְׂזָקָת
וְתְּשַׁרֵּף אֶת בִּתְךָ עַלְיָה.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "כחוט השני"

בעלמה

לִם טוֹמָה הַעַלְמָה בְּפַלְגָּה
חוֹט שְׁנִי כְּרָמָן שְׁחוֹט.
וְאָמַר בְּלַבְבָּנוּ הַמְּלָאָה :
הַיָּא טָהָה לִי בָּגְדִּי מְלָכוֹת.

Цвета чёрного (тьма ночная)
Молча девушка пряла нить.
Вор в тюрьме подумал : « Кончает
Мне рубаху смертника шить ».

Ярко-жёлтую (сполох молний)
Молча девушка пряла нить.
« Вот бы, - клоун в пути промолвил, -
Шутовской наряд состроить ! »

Цвета серого (ткань-основа)
Молча девушка пряла нить.
Плача нищий воскликнул : « Снова
Мне лохмотья в пыли носить ! »

И, над пряжей склоняясь цветною,
В ткань сплела она с нитью нить
И спустилась, ручья водою
Свою нежную плоть омыть.

В новом платье из чудных нитей,
Молода до скончанья дней,
С этих пор она – царь, грабитель,
Попрошайка и лицедей.

1957

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла "Красной нитью"

Керен Аппух (Прекрасная дочь Иова)³

Хоть ты не просеяна сквозь решето,

דַם טוֹתָה הַעֲלָמָה בְּפֶלֶג
חוֹט שְׁחָרָה, הַמְחַשֵּׁיךְ אֹור יּוֹם.
וְאָמַר הַשְׂזִיד בְּכָלָא :
הִיא טֻהָה לִי בָּגָדי גְּרָדוּם.

דַם טוֹתָה הַעֲלָמָה בְּפֶלֶג
חוֹט זְקָבָה, כְּחַרְבָּות בְּרָק.
וְאָמַר הַלְּוִין בְּדָרָה :
הִיא טֻהָה לִי בָּגָדי מְשָׁקָה.

דַם טוֹתָה הַעֲלָמָה בְּפֶלֶג
חוֹט אָפָר, הוּא אָבִי כָּל כְּסֹותָה.
וְאָמַר הוּא פּוֹשֶׁט-יִד וְכָלָב :
הִיא טֻהָה לִנְךְ בָּגָד בְּכֹותָה.

אֵז אַרְגָּה אֶת חֹטֵי הַפֶּלֶג
הַעֲלָמָה, וַתַּתְּגַנֵּם בְּפֶגֶת,
וַתַּרְדֵּד אֶל מֵי הַפֶּלֶג
וַתַּרְחַץ אֶת בָּשָׂרָה הַצָּחָה.

וַתַּלְבַּשׁ אֶת מְטוּה הַפֶּלֶג
לְשִׁמְלָה לָהּ וְתִינְפַּע לְעֵד.
וּמְאֵז הִיא שְׂזִיד וְמָלָר
וְלָוִין וְפּוֹשֶׁט-יִד.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "חוֹט השנִי"

קרון הפוך

אָפָר כִּי לֹא בְּנִפְטוֹת נְפּוּךְ,

³ "И стало у него семь сыновей и три дочери. И нарёк он имя ...третьей: Кэрэн Аппух. И не найти было женщин столь прекрасных , как дочери Иова, на всей земле". (Писания. Иов, 42, 14-15)

Безменом не взвешена в спешке,
Изъяна в тебе не отыщет никто.
А судьи достойны насмешки.

Пускай говорят: босонога, бедна...
Презренье тому, кто клевещет!
Скорее достигнет морского он дна,
Чем прелести, коеи ты блещешь.

Что строгая норма – сестра красоты,
Ты, звонко смеясь, отрицаешь.
Ты вся – исключение из правил, но ты
Их видом своим подтверждаешь.

Ты вся – заблужденье весёлое. Нет
Другой такой, тут не поспоришь.
Ты вся, как ошибка, но тысячу лет
Старайся – её не повторишь.

И тем лишь прекрасен цветок полевой,
Что твой он венок украшает.
И право то сердце, что лишь за тобой
Вослед все мечты устремляет.

Болезнь ли меня из засады сразит,
Иль в старости в полдень стемнеет, -
Как золото вора всегда веселит,
Мне память твой образ согреет.

И красный огонь твоего каблука
Пришпорит мой стих ослабевший,
Как девушка ослика пяткой в бока
Порою вечернею вешней.

И станет тот стих ковылять вдоль дорог,
Звеня колокольчиком музы,

אֵף כִּי לَا מִזְדָּרוֹ בַּפְּלָסֶוּ,
בְּלֹא פָּגָם אֵין בָּהּ קָרְנוּ בְּפֻזָּה,
וּמְגַפֵּנָה אֲשִׁים לְקָלָסֶוּ.

יכלמו מוציאי בדבה,
האוּמָרִים יְחִיפְנִית חְרוּמָה הַיאָ.
כהשיג את זוכבי הבדבה,
כִּי יִשְׁיָּגו אֶת חָן מְרָאִיָּה.

אם הַיְּפִי הוּא אֶח לְדִיקָה,
בְּלֹא אֶת כְּנַגְדוֹ מִתְּיִכָּתָה,
כַּיְצָאת מְכֻלָּי הַדְּקָדוֹקָה,
גַּם מַזְרַת בָּוּ, גַּם מִשְׁתִּיכָּתָה.

את כליה עליזות הַשְׁגַּיָּה
אשר אין למץאה באחרת.
את תהֵי לי אחות אין שנינה,
כטעות שאיננה חזרת.

הן גָּאה צִיץ הַבָּר לְרָאשָׁה,
רק מִפְנֵי שְׁעָדָה לְרָאשָׁה הוּא.
הן צָדָק הוּא הַלֵּב הַמּוֹשָׁחָה,
רק מִפְנֵי שְׁאַלְיָה מַזְשָׁר הוּא.

עת חָלִי בֵּי יְכָה מַאֲרָבוֹ,
או זְקָנָה לִי תְּחַשֵּׁה צָהָרִים,
לְבָבִי, כְּשׂוֹדָד עַל חָרָבוֹ,
עד יְחִיה עַל זְכָרָה וּמְرָאִיָּה.

וּמְרֻטָּם סְנַדְלָה הָאָדָם
את שִׁירֵי הַנְּרָפָה זִירָה עוֹד,
כהאץ הַעֲלָמָה בָּאַתּוֹן,
עת עֲרָבִי הַאֲבִיב יִחְזֹזָן.

ידָה נָא הַשִּׁיר מִיסְרָה,
ידָה מְעֻנְבָּל עַלְיָ אַרְךָ,

Пока не уроним его, не дай Бог,
Иль вдруг ему станем обузой.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

2.Сон

Сказал Сон: Увидишь в ночи
Событий невиданных рой.
Огонь догорит свечи –
И вспыхнет светильник мой.

Сказал сон: Не шевелись,
Покой – доля спящих тел.
Двойник твой ожил, взглядишь:
Он голову поднял, сел.

Сказал мне сон: Что есть сил
Смотри и внимай за двух:
Не бог этот мир сотворил,
Не бог вдохнул в него дух.

Увидишь в странных лучах
(Не звёзд это свет, не луны):
Основа для мужа – не прах,
И не ребро – для жены.

Увидишь странный сюжет.
В нём всё без начал и концов,
Причин у событий нет,
И нет после них следов.

Сказал сон: Не пропусти!

עד ייה לנו הוא למשא,
או אנחנו נהיה לו לטרכ.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר הינה"
מן המחזור "שירי נוכחים"

ב.החלום

אמר החלום: אבא
ברב עניין ורב דברים.
תكبבה המנורה קבה
ואני מנורתי אריהם.

אמר החלום: לא זו
בליל תנומת על משבב
ונע בן-דמויות ונשא
ראשו מן הכהר וישב.

אמר החלום: ראה
תראה ושם עת שמע
עולם לא אל בראו
ולא אל נתן בו נשמה.

יראית בואר בז',
אשר למאות לא אח הוא,
אנשים לא נצראו מעפר
ונשים לא מאיש ליקחו.

יראית ספר עללה
ומקורי מגדען קצאות
כמו אין לפניהם עלה
וכמו אין אחרים עקבות.

אמר החלום: אבא

Вот молния вспыхнет вмиг,
А след её будет ползти
Медленно, словно бык.
Увидишь: дня круговорот –
Лишь миг один – краток, мал.
Ускорило время полёт,
И ритм его с миром порвал.

Услышишь: твой друг зовёт,
Зовёт поспешить за ним,
Но спящее тело твоё
Удержит тебя живым.

Вот враг вцепился в кровать,
По душу пришёл, смотри!
Но тело в поту воевать
С ним будет до самой зори.

Смотри же скорей: жена
К тебе в страсти льнёт и в мóке.
С душой душу вяжет она,
Но ты ей обрубишь руки.

Покажу тебе лики огня
И воды, но водой живою,
Незрячее, сдержит тебя,
Как узами, тело немое.

Но, когда покажу тебе лик
Твой, родной, призвав ворожбою,
Ты поймёшь, что за грань проник,
Безвозвратно пойдёшь за мною.

И простёртое тело твоё,
Бесполезно воздух ловя,
Одиноко в постели замрёт

ברב ענין ורבות דברים.
במעוף בך רק אפס ולבה
לאט אתנהל כשרים.
וראית זמנה של שניה
מקפל קורות ים בקרבו.
כ' הזמן מעופו שבה
ונתק מתבל קאפו.

וְהִרְאֵיתִי לְךָ פָנֵינוּ
שֶׁל אֹהֶב הַקּוֹרָא: בָזָא אַחֲרָי.
אָרֶג יוֹפֵךְ הַמּוֹטֵל עַל גַב
!חַזְיקָר וּמַקְצָתָ סִי.

וְהִרְאֵיתִי לְךָ פָנֵי רָזְדָף
הַגּוֹחֵן נְפָשָׁךְ לְקַחְתָּ
אָרֶג יוֹפֵךְ הַסּוֹמֵר וְרוֹזְדָף
!לְחַמֵם לְךָ עַד עַלוֹת שָׁחָר.

וְהִרְאֵיתִי לְךָ פָנֵי אַשָּׁה
הַלְּוֹפְתָת זְדִיק הַשְׂתִּים
וְקַוְשָׁרָה נְפָשָׁךְ בְּנְפָשָׁה,
אָרֶג יוֹפֵךְ יָגְדָעָה זְדִים.

וְהִרְאֵיתִי לְךָ פָנֵי אַשָּׁה
וְפָנֵי מִים, אָבֶל בְּלִי אָמֶר
!אַחֲרֶךָ גּוֹעֵר וְחַרְשָׁ
בְּכָבְלִי אַשׁוּבָה זְדִים.

אָרֶג בַּיּוֹם בָוּ אַרְאָךְ מִמּוֹל
את פָנֵיךְ שֶׁלְךָ כְּבָשָׁוֹף
קוֹם תְּקֻום, כִּי עַבְרָתְ הַגְּבוֹל,
וּפְלַקְתָ אָחָרִי לְבָלִי שָׁוב.

יוֹפֵךְ הַמּוֹטֵל עַל גַב,
הַתְּזַפֵּס בְּשָׁולִיכְ לְשָׁוא,
לְבָדוּ יְשָׁאָר נְגַף

ולבדו אל עפר יושב.

И вернётся в прах без тебя.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

3.Огонь

Сказал Огонь: От удара кремней
Возник я и мчусь, как из лука, стрелой,
Срываю в полёте покровы с вещей,
Лишая их сути и формы былой.
И масло, и щепки, и груды ветвей
Становятся светом бесплотным, жарой.
Так образ единый от искры моей
Родится, границы круша пред собой.

Добавил: Во тьме долгих зимних ночей
Меня можно видеть в дверях мастерских.
Я там, рукава засучив, у печей
Тружусь, отражаясь в домах городских.
А в бурю, клубясь, я рванусь из цепей
И с молнией ринусь из тучи на них.

Но тихо на рынке я буду блестеть,
Скрывая, что род свой веду от грозы.
На жарких губах будет олово млеть,
Паяя лохани, котлы и тазы.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר הינה"
מן המחזור "שירי נוכחים"

ג. האש

אמירה האש: מלחמי ש יציר
הଘטתי ובקשת יריתי חץ
ובמעופי אני קראעת סגור
מעצמים שאין צורת אין קץ
ויהפכו סכבי לחם ולאור
השמן והונערת והעץ
שכנן צללים אפס וכל ימואר
והגבולות נמחים ברגע גז.

יעוד אמרה: בלילות חרף אריכים
אני, מתוק פתמי הסדאות,
נשקיפת חשופת המרפקים
ועל כתלי סמטה בבואותי נעוז
ובקום סופה אחרג לעוף עם הברקים
ואתאבר כבתו רשלשות.

יעוד אמרה אש: בלבד השוק
אבריך ולא את מולדתי אגיד.
הבדיל טף, בשפטותני נשוק,
בחלימי פדו ופיגית.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר הינה"
מן המחזור "שירי נוכחים"

ו. הפנדק היישן

אמר הפנדק: בלביתת כלבי,
בטפיחת טלפי, באבהתת קלפי,
בריחות תפשייל, בגאי ליל,
אני נשאתי משל.

בין אבות כל שירים קם שירי של.

עוד אמר: לא ירושי הוא מלון הקרים
הרכוס על בלואים או על שרד.
אש כירן חשופה לעין כל. הברקים
והגשם גלויים על גגי המד.

עוד אמר הפנדק: מסביב לער
וסביב לישן בואר
חתמתתי מלילה עד שחר חור
את עגול המחסה ועגול הדרור.

ולבשוֹף קה אמר: אל מול אח מבערת
בי יושבים גבורי ספוריו של עולם:
הנזרן הנזד, הטעhor אשר עבר
הקדימו, האחים הלסיטים ושללים.
הברגן הצען
ואשתו העירה.
הרצל, הכהן,
הלוידר בציירה.
הפרש עם פטשן
הכתב על חותם.
הנזרן – ומאנז
רוזףו הנזרן.
הקדמוני הצד,]
החיל במדיו,
הסוחר הנזד
המזרן מן הכתב.

6. Старый трактир

Сказал Трактир: В завыванье собак,
В тихом шелесте карт, в скрипе спиц колыма,
В терпком запахе кухни улобите весть:
В них во всех аллегория есть.

Среди песен старинных родилась моя песнь.

Меж столичных гостиниц нет наследницы мне.
Там лохмотья за формой утаят от людей.
Всем доступен камин мой, надёжна вполне
Островерхая крыша от гроз и дождей.

И уснувшего в кресле и того, кто не спит,
Я чертой обведу колдовскою вокруг,
И, пока солнца луч неба не осветит,
Это будет для них крова верного круг.

И закончил трактир: Собрались у меня
Все герои рассказов, что в мире живут:
Вот бродячий монах прикорнул у огня,
И с добычею братья-разбойники тут.
Вот старик-мещанин
С молодою женой,
Коробейник, портной
И борец цирковой.
Спит посыльный: везёт
Он с печатью пакет.
Спят гонимый и тот,
Что его ищет след.
Тут и шулер-подлец,
И в мундире солдат,
И безвестный певец,
Что за грош спеть вам рад.

Там обжора прилёг,
Пьяный держит стакан,
Тут слепец, а у ног –
Поводырь-мальчуган.
Тут больной на полу
Грезит с пеной у рта,
И еврей там в углу
Занял пост неспроста.
Словно лес, шевелюра
Закрывает всего.
Аллегория мира –
Трактир для него.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

8. Тот, кто слышал иврит

Тот, кто слышал иврит, сказал: Есть секрет
В том, как этот язык в шуме жизни народной –
То сгущённый, как тьма, то прозрачный, как свет,
Всё, что нужно, всегда выражает свободно.

К жизни, словно заклятием, возвращён
(Хоть горчит привкус смерти доныне),
Всяку тварь называет по имени он,
И луну, и солнце над ними.

И звучит его слово полнокровно сейчас
На базаре, в вечерней газете, с эстрады,
Сохраняя второй, прежний смысл про запас,
Что за нами следит из засады.

הזהול ווּזְבָא
ולפנוי קעראָן,
הזקן בעיר
ולרגליי נערָן.
הנכפה פַּגְגָּף
ישואָץ וחוֹזָה.
היהודי פֶּנְשָׁקָר
מִמְּקָומָו ומִמְּחָשָׁה,
סְבוּך-שְׂעָר וְזִקְּן
כְּמוֹ יָעָר מְאוֹר,
וּרְאָה בְּפַנְדָּק
רָק מְשָׁל לְדָבָר.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היננה"
מן המחזור "שירי נוכחים"

ח. השם עברי

אמר הושם עברי: יש דבר סוד
העביר בפתאום כמו חישך וירשף
בתוך רعش חyi הלשון הزادת
העולה כל מלאכה אשר לה היא נדרשת.

בלשון חמיה שעלה באוב
ובעוד טעם מזחה בשוליה
שוב קוראה היא בשם לחיה ועף
ולחמה ולבנה שעליה.

במלים שפתחו במשא-ומתן
על במא ובשוק ובעתון הארץ
בעודן משמרות את משגה-מהותן
הך מומה וצופה מארב.

Есть в иврите особый "немой" обертон,
Постоянно звучащий в мелодии речи.
Сыщен в песенке лёгкой отчётиво он,
Сыщен в шутке, в обычной беседе при встрече.

Есть в нём память о гибели, небытии.
Вплетена она в яркую ткань обновленья
Сути и бытия. Это чудо – прийти,
Вновь стать криком базара и книги реченьем!

И старик и младенец в нём пишу найдёт,
Но, как некое тайное напряженье,
Тут и там тонкой щелью внезапно блеснёт
Вдруг меж словом и вещью несовпаденье...

Это щель, где слова могут смысл потерять
Или – сделать прыжок и отпрянуть,
Яркой вспышкой метнуться, оковы порвать
И предстать обнажённо, как рана.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

10. Горшечник

Сказал Гончар: Я, раб Божий, набрал
С утра свежей глины. До самой ночи'
Сосуд, что своими руками создал,
Держал в докрасна раскалённой печи'.
Чтоб мог быть наполнен добром золотым,
Прозрачным ли маслом, бурлящим вином.
Чтоб в этом горшке было весело им,
Как за стеной, отгороженной рвом.
Конечно, не Бог весть какое добро,

העברית – יש בה נפח של אלם-לוי
הנשלב בה מופש ומקיע
בשמענו אותה מפזמון של הראי
או מתוך הבדיקה והשיט.

יש בה מג'ידלו, יש זכרון אין-ჸיות
שנטוּה בחדוש היזמה. יש בה כפל
בינה ומחאות. נפלאה היא מasad.
לא זרה היא לשוק ונאה היא לספר.

ויה היא לשיט זקנים ונערים,
אך כפתח סמי שאין שם לו Ziatar
הבהיר פה ושם בין גוףם בדים
ונכינה אותו רוח דקיק של אין תאם...

אותו רוח שהוא גם תחומר של ריקות,
גם תחומר של זנוק ורמע,
בו חולפות המלים פחזיז בעקבות
ונפרק, חושפני כשרעת.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחבר "שירי נוכחים"

ו. עוזה בקדור

ופקדר אמר: צברתי, עבד אל,
כמנגאי תלולית עפר לסתה
וכלי נאה עשייתי ונמתיו עד ליל
באש האדמונית ולווחה
למען ישא שמן או זקב צולל
או אין מהמה בחשכה
ולמען יעדטרם כמו חומה וחל
ודמותם להם יברא שמחה.
כל חרס הוא, ולא עקר הוא כי טיפל

Всё ж в деле любом найдёт место под стать.
Но, если разбит, и куски вдоль дорог...
Считай, что и царству недолго стоять.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

16. Приказ

Сказал Приказ: Печать
На мне руки писавшей, и, хотя
Ещё я на листе и на устах, но взять
Назад писавшему меня уже нельзя.
Теперь судьбе и небу брат я. Им решать.
С посыльным ночью мчусь, чтоб, чей-то сон гоня,
Найти в постели тёплой и заставить встать
Того, кто не посмеет, увидав меня,
Ни колебаться, ни вопросов задавать
О цели и секретах. Не дождавшись дня,
Со мной помчится в путь, оставив dochь и мать,
И в битве молча на землю падёт с коня.
... Один (кто прав, кто виноват – не мне решать)
Вернусь, исполненный, к тому, кем послан, я.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

18. Мост

Сказал Мост: Я годы над быстрой рекой
Спокойно стоял, но в час битвы, во мгле

לכל הפעשה וכל ההלכה.
אך בהיותו שבור ונעקב על כל
אות הוא כי ברכה הממלכה

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שירי נוכחים"

טז. הפקדה

אמירה הפקודה: חומת
יב אדם כי, אבל בעדי
על הכתב או על פה, כבר הבהיר קם
בין שליחי לבני, ונמוכה מאטוי
ספן צלים דמותו ואני אחומת
של גורל ושמות. ביד איש עטי
אשרח והערתתי בלילה איש נם
והקץ ופקח את עיניו כנגד
יראה את פני וחפז זקם
ושאל לא ישאל תקלתי יסוד,
יצא עמדך אל מקום אשר שם
באין אמר יתן את נפשו בעדי
ונתוקה הבני מצדקה ואשם
במושבי באין איש לבד.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שירי נוכחים"

יח. הגשר

והגשר אמר: על נהר שוטף
היית נטויה ויהי לילה קרב

По мне пробежал проигравший тот бой,
И тот, кто его настигал, шёл по мне.

Опоры мои не ослабли у dna:
Живым я не друг, в спорах – не сторона.

Когда победитель, с добычей своей
Покончив, вернулся – "Спасибо!" – сказал. –
Отныне участник ты в распрях людей"…
И я вместе с ношей в пучину упал.

1957

Натан Альтерман

Из книги "Голубиный город"
Из цикла "Песни по кругу"

19. Женщина

Сказала Жена : « Боже мой ,
Отвёл ты мне место в веках :
В ногах живого лежать рабой
И стоять у мёртвого в головах » .

1957

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла "Песнь десяти братьев"

Старое вступление

Мы, десять братьев, сложили песнь
(Иногда подыграв себе малость),
И, спасибо той скромной беседе, теперь
Вся она на бумаге осталась.

ואָשָׁא אִישׁ גַּדְעֹן לְמַלְעָנוּ מֶרְדֹּךְ, -
ואָשָׁא אֶת רַזְכֹּנוּ אֶחָרִי.

וְלֹא תָּעֲסֹקְנִי וְכַחֵן לֹא פָּר.
כִּי לֹא יְדִי לִי בְּרִיב. כִּי לִפְנֵי אָנִי זָר.

ובהשָׁגֶגֶת גַּדְעֹן גַּדְעֹן, שֶׁב עַמְּדָה
עַל גַּבְיוֹ וַיְבָרַךְ וַיֹּאמֶר:
מְעֻטָּה, גַּשְׁר, גַּשְׁר, בְּרִיב לֹא יְדִי...
וְאַכְרָעָתְּחַטְּפֵי אֶל הַנְּפָר.

натан алтерман

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שירי נוכחים"

יט. האשה

אמרה האשה : אלמי,
 שפטני מاز קדמת עת
 להיות נסלה לרגלי הפני
 וליהיות נאבה למראות הפמת.

натан алтерман

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

פתיחה ישנה

ערכנו שיר עשרה אחים,
מקצתנו בלנית קליזמר.
ובחסדי המשיח שפטינו בובכים
גם כתבנו אותו עד גמפר.

Солнце клонится вниз и растёт,
Скрылось где-то за кромкой дороги.
Может, кто-то не встретит восход:
За ночь смерть настигает многих.

Но, пока не уснём смертным сном
(От него нас не скоро пробудят),
Пока, мела белей, не замрём, -
Десяти братьев песнь с нами будет.

Ты, читатель, теперь эти строки прочти,
Пока осень стучит в ставни громом.
А устанешь, - листки отложи, помолчи,
Выходи в вечер
На ветер из дома.

1957

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла "Песнь десяти братьев"

Новое вступление

Десять братьев. Их песнь
Путь тебе к этой книге проложит.
Их беседу расслышишь здесь
За напевом песни, быть может.

Пусть же отзвуки их голосов
Тут и там в твои строки вплетутся,
Не останется смысл их закрыт на засов
И слова в сердцах отзовутся.

כבר הַשְׁמָשׁ גָּדוֹלָה זִנְמוֹנָה
ובקצתה קָרְחֹב הַנֶּה נְתָה.
אָוְלִי לֹא נְרָאָנָה מִתְרָה,
כִּי רַבִּים מַתִּים עַד שְׁתָרָה.

אֲךָ עַד שְׁגַלְבֵּין כְּגַיר
וְפָמָתָה הַמָּר נִישָׁה,
לוּ וְהִיא לְפָנֵינוּ הַשִּׁיר
שֶׁל עַשְׂרָת אֶחָינוּ שְׁלָנוּ.

ואַתָּה, בְּקוֹרָא, בְּכַתּוֹב עַזְנִים
וְקִיה עַם עִיפָּת – הַרְף,
וְשָׁמַע אֶת הַסְּתוּ מִסְעָר בְּתִרְיסִים
וְאֶזְאָרָב
לְרוּם הַעֲרָב.

натан алтерман

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

পতিষ্ঠা পুনর্জন্ম

শির উশৰা অঞ্চিম,
লো বাল্লা পৰো আল স্ফৰ:
লো কোল অন্ধিম মসিচিম
ইশ্মু বৰ উম নেগুন শল জুমৰ.

লো কোল অন্ধিম মসিচিম
ইশ্তলব ফৰা ইশম বিন শিয়তিগ
ওহিম মশ্লৰ লা নেউল উল ব্ৰিচিম
জৰুৱিম ইৱো ফশ্টিগ.

Солнце клонится вниз и растёт,
Скрылось где-то за кромкой дороги.
Ещё многие встретят восход:
За ночь новых рождается много.

Время царств испарится до дна,
Сердца гор крот зубами коснётся.
Только радость людей так сильна,
Что из зёрнышка колос пробьётся.

Только сила её и закон,
Но не тот, что основа рабства.
Нет, долг любящей женщины – он
И закон отцовства и братства.

Десять братьев. Их песнь
Путь тебе к этой книге проложит
Сквозь грозу, что всё может сместь,
А не просто на символ похожа.

Дверь приюта для путников ты
Приоткрытой оставь на мгновенье.
И тогда за столом простым
Десять братьев мелькнут, как виденье.

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла "Песнь десяти братьев"

1. Корчма

Старший из десяти сказал:
"Я седой, всех старее я, братья.
День закончился, вечер холодный настал
Со звездой, что люблю встречать я.

כבר הָשַׁמְשׁ גִּדְעֹלָה זָמָרָה
וּבְקָצָה קְרָחֹב הַנֶּה נְתָה.
רַבִּים יְרָאָה מְפָר,
כִּי רַבִּים נְזָלִדים עַד שָׁחָר.

הַזָּמֵן מִמְּלֻכּוֹת יַכְתַּשׁ
וּפְרִים תְּנַפֵּר שֵׁן חֲלֵד,
אֲך֒ רַק עַצְמָתִן שֶׁל שְׂמָחוֹת אֲנוֹשׁ
גַּרְעַיִן קַט תְּבַקֵּע לְשָׁבָלָת.

עַצְמָתִן וְעַצְמָת הַחֹבֶה
הַזָּרָה לְחוֹבֶת הַעֲבָד,
הַשּׁוֹמָה בְּכֶפֶן שֶׁל אֲבָהּוֹת וְאֲחָוָה
וּבְכֶפֶה שֶׁל אֲשָׁה אֲזָהָבָת.

צָמֵר אֲחִים עָשָׂרָה,
לוּ בָּאֵלה תְּבֹא אֶל סְפִיר
מִתּוֹךְ עַרְבָּה נְזָשָׁף סְעָרָה
שֶׁל מְטָר וּבָרָק, לֹא שֶׁל סְמָל.

וְדַלְתָּתוֹ שֶׁל מְלָין אֲזָרְחִים
הַנֶּה רַגֵּע פְּטוּחָה אַחֲרִיכָּה
וּגְרוֹאוּ עַשְׂרָה אֲחִים
בְּשָׁבְתָם אֶל שְׁלָמָן הַלְּחָם.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

הבקתה

ויאמר הבכור לאחיו:
הנה מכם זקנתי ושבתי.
אך הערב זהה, הפתחיל בכובב,
עודן קר ומוסעם כאשר אהבת.

Славлю молний его остряя в облаках,
Шум далёкий потоков в округе,
Славлю травы, бегущие зайцем в полях
От гнева небес в испуге.

А ещё славлю дочь корчмаря, что, быстрей
Того зайца, мелькнула меж нами.
И, чем ярче платок её, - взгляд мой темней.
Будьте, братья, ей судьями сами".

Тут, от страха дрожа, изогнулся спину кот –
Дыбом шерсть, как струна, весь натянут.
"Расскажу и о нём, – брат сказал. – "День придёт,
И его на доске упомянут.

Мы встречались с ним. Я усмехнулся в душе,
Белой шубке его поклонился
И из дома пошёл (дождь лил сильный уже,
Но я, братья, сюда торопился.)

И пришёл. Вы молчите, веселья в вас нет,
Вы мрачны, словно лес среди ночи.
Радо вам моё сердце шестидесяти лет;
Послужить, словно юноша, хочет.

Дайте, братья, мне ноги согреть у огня.
Двое суток не выйдем отсюда:
Дождь дороги залил, и до крупа коня
Поднялися в ущелье воды.

Хорошо, что корчма при дороге была,
Что огонь в печи жарко пылает.
Честь трактирщице: вовсе гостей не ждала,
Но, хозяйка, нам стол накрывает".

ושבח אני את ברקוי השנונים
ושאנו בחרזק על המים
ודשאי בשדה הנשים כשפניהם
מקול גערת שמנים.

ושבח אני גם את בת היינאי
שחלפה בריצה בשפוע,
ותלהט מטפחתה ותckaה את עיני,
ואתם, בני אמי, תשפטו.

ומוצף חשדות ומוקף איומים
התקפר החתוול ויספר ברום.
ואמר: אספירה גם עליו, אלימים
יכרת גם זכרו על לום.

כִּי רָאִיתִי וְאַשְׁחַק אֶל נֶפֶשִׁי בְּעֵדָן
וְאָקַד לֹא, לְלִבִּן הַאֲדֻרָת.
וְהַלְכָתִי, הַגְּשָׁם נְתַח בְּכָבְדָן.
וְהַלְכָתִי, כִּי אָז לִי פָדָה.

ואבּוֹ אַדִּיכָם וְהַגָּה מִחְרִישִׁים
וְהַגָּה אֲפָלִים כְּיֻעָר,
וַיִּתְאַר לְבָבִי, וְהָוָא בֵּן הַשְׁשִׁים,
וַיִּתְהַרֵּד אַלְיכָם כְּנֻעָר.

תנו אחים נא אל אש הכירה את רגלי,
לא נצאה מפה עד יומיים,
כִּי שָׂטוֹן הַפְּלָגִים אֶת פָּדָךְ בְּגַיא
עד בְּטַן סּוֹסִים גָּאוֹ מִימָם.

וַיְפַה שְׁמַצָּנוּ אֶת זֹאת הַבְּקָתָה
וְאֶל אש בְּבָקָתָה מִבְּעֵרָת
וְברוכָה פְּנִזְקִית. לְאוֹרְחִים לֹא חַכְתָּה,
אֲךָ הַתְּקִינה שְׁלַחְנוּ, הַעֲקָרָת.

Раз уж старший велел, сядем, братья, тогда
Вдесятером вокруг стола, кто где хочет.
Скажем: слава Творцу, что привёл нас сюда
И что живы мы все этой ночью.

"Кто же знает, где час его страшный найдёт –
Дома ль, там ли, где он ещё не был,
Кто лицом, умирая, к земле припадёт,
Кто лицом обратится к небу.

Но, поскольку нам долгая ночь предстоит
В этой ветхой корчме, вероятно,
Пусть же каждый из нас песней всех удивит,
Чтоб полезной была и приятной.

Каждый в слух превратится, готов отвечать,
И на ненависть, зависть откликнется эхом.
Если ж что-то смешное случится сказать,
Наши лица в ответ озарятся смехом.

Да, таков песни путь: пока зреет она,
Испытанья пройдёт и огнём и водою.
Её сердцу свободы не ведать сполна,
Пока полною месяц не станет луною.

От случайного к главному двигаться ей
Нужно будет учиться с терпеньем.
А собьётся с пути – так стрекалом взашей,
Носом в грязь, не видать ей прощенья.

Песня рабства не терпит: приказ и совет
Ей – мундштук, удилà; лишь мешают в движенье,
Но свобода её – это молнии свет,
Заключённый меж двух полюсов напряженья.

Возлюбите слова – те, что кровь бьётся в них.

כמְשֻׁפֵּט בְּכֹרֶתָנוּ נִסְבֵּת לְשַׁלְּחָן
וּנְאָמֵר עֲשָׂרָה הַנְּנוּ.
וְכַרְעָה הַבּוֹרָא שְׁזָמָנוּ לְכָאן
וּמְלִילָה אֵין מַת בִּינָנוּ.

מי אֲבִין אֵי צָפָה לוֹ שָׁעַת הַפְּגַדָּה,
אָם הַרְחָק אָם פָּתֵח הַבִּית?
מֵי יָמֹת, בְּנֵי אַמִּי, וַיְפֵל אַפְּרַקְדָּן,
מֵי יָמֹת וַיְפֵל אַפְּיָם.

אָךְ כַּיּוֹ שְׁהַלְּיל עַד גָּדוֹל, וְאָרְחִים
הַנְּנוּ לְבִקְתָּה הַכּוֹשֶׁלֶת,
נִעֲרָה לְמוֹ שִׁיר עֲשָׂרָה אֲחִים
וְקִיה לְנָעִימִים וְלִתְעוּלָת.

אִישׁ וְאִישׁ יָצִין, גַּם חָלִקָּו יַעֲנָה,
וּבְשָׁנָאוּ וּנְשָׁנָא וּבְקָפָאוּ וּקְנָאנוּ,
אָךְ אָם זָכָר שָׁׁמָךְ בְּשִׁירָוּ יָאָה,
וְרָאָה וְהָנָה שָׁׁמָקָות פְּנִינוּ.

זֶה דָּرָג הַשִּׁיר: בְּעוֹדָן בָּאָבוֹ
וְתַּרְגַּל בָּמוֹ חִרְבָּה וְקָרָחָה.
לֹא שָׁלַח וְשָׁלַח לְקָפְשִׁי אֶת לְבָנוֹ
עַד יָמְלָא כְּלַבְנָה בְּמַחְצִית הַיּוֹרֶת.

בְּתַבְ�וָה נְהַלְוָה מִפְּרַט אֶל עֲקָר,
סּוּבָּבוּה בְּכַמְשָׁ, בָּאָרָךְ רָוָם,
אָגָּד אָם יָפָרֶץ, - בְּמַלְמָד הַבְּקָר
אָרָץ, אָרָץ אָזָה, לֹא פְּחוֹל, לֹא פְּלוֹת.

כִּי לֹא עָבַד הַשִּׁיר וְאָשָׁרִי אָם פְּרָק
צְחוּיִם וְעַצְוֹת כְּמוֹ רָסִן וּמְתָג,
אָבֵל מֵה חָרוֹתוֹ? הִיא חָרוֹת הַבָּרָק
הַנְּרָצָע לְחַקִּי הַצְּטָבָרָת וּמְתָח.

אֲהָבוּ הַמְּלִים קָעָרֹת כּוֹרִיד,

В чаще выспренних терний ищите
И до края иврита преследуйте их,
В строфы за косы силой тащите.

Отбирайте, как пленницу, стрóку: она
Быть должна у вас краше всех прочих,
И найдите ей рифму – как клятва, верна
(Иль из дальних –но ярких и сочных).

Для напева и слов песни, вышедшей в путь
Без друзей, это будет порукой,
Это будет ей платой за каторжный труд,
Где стирается грань меж игрой и мукой.

Вот и месяц раскрылся, подняться готов.
Кочет кочета кличет, находит.
Я на песню свою взгромоздил гору слов,
Как у пишущей братии в моде.

Пусть же ваши сердца, где сейчас так темно,
Свет единый всегда озаряет –
Братства свет. Это – ангела свет, что давно
Сотней глаз на нас с неба взирает.

Как пристыженный нищий, стоял исполин,
Дуб, у отчего дома когда-то,
Но вдруг в осени день нарядился в кармин
И омылся под грома раскаты".

Подумали братья: старшой-то не глуп:
Не зря помянул он про бедный дуб.

Хор

Брат на том, помедлив малость,
Завершил рассказ.

המפיקות בפסבכי מיליצה ושית.
לבלי יגע רדקון עד קצוי העברית,
גראן בצלמות אל הבית.

כל שורה תקבר בעלמה בשבה
ויפשו היפה בכנות הפלגה.
ויפרוץ תמצאו לה, שלם כשבועה,
או חצוי ומגיר עסינו כפלחה.

וקיה זה תגמול נגנו ושייחו
של השיר היוצא בלי רעים לדירה.
וקיה לו זה שכר עמלו השחר,
המתשטש את גבולות המושק וופרה.

הנה ספר שלוף אל גגנו מישיר
וישקי אל שקי קושב עוד.
והנה גם הקברתי מלים עלי Shir
כמנתג המושכים בשבט.

ואף רצוני: את לבכם שקסה
אור אף לו יאיר היליל.
זהו אור האחות זהה אור המלאה
חרואנו באלו עיניהם.

בר עמד אילן חפי-ראש עני
בחצר בית אבינו אי פעם,
ופתאם בקר סתו הלבישחו שני
וכמו בכי שטפהו הרעם.

שמעו האחים וחתבו פשוב:
הイルן העני זכור לטוב.

זמר

את שירות דבר אחינו.
מה מה הדרשה.

Речь ещё держать осталось
Девяти из нас.

עשרה אחים היו,
וננתר תשעה.

В десяти стаканах наших,
Как в ночи, темно.
Кто готов, пускай расскажет
Песню про вино.

בעשרה גביעים פין
יאפל קליל.
ומי יתגנו שיר פין,
בקה ויחל.

Далеко росла отсюда, как пред жатвой колосок,
Хамуталь. Любой из братьев рассказать о ней бы мог.
Но молчали и дивились, что, хотя не здесь она,
Её прелесть как-то слилась с терпкой горечью вина.
А один из них подумал и сказал: "Пора давно
В честь неё сложить нам, братья, было песню про вино.

ופרק פרתק מהנה, בגבעול לפני מגל,
גרה בת אשר אחינו שם קראו לה חמוטל.
הם החרישו כן תמהו, כן תמהו לא לחם,
אי בדרך קם חנה ויתערב במר ינמ.
ואף מבין אחינו מפקומו נתן בה עין
ובלבו אמר אקום ואדבר נא שיר פין.

Может быть, уже не вьётся локон девушки простой,
Хамуталь, что все мы знали той далёкою порой.
Но с её улыбкой, смехом – он для нас не потускнел! –
Вдруг сияли наши лица и стакан вина темнел.
Хоть порядок песен будет нынче строгим не вполне,
Я о ней напомню, братья, новой песней о вине".

כolio עד זה קליל לא נותר עוד גם פלאט
מעלמה אשר בני חיל שם קראו לה חמוטל.
אך לא שוא אל אור פניה ושחזקה שלא יועט
נהרו פניהם עד רגע ואפליו גביעי ינמ.
ולכן – אמר האח – אף כי תורה לא בא עדין,
עליה נא בינתיים זכרונה בשיר פין.

Да, вино темнеет снова,
Как полночный час.
Если песнь твоя готова,
Начинай сейчас.

מגביעים נבט יננו,
כהבט היל.
שיר פין אם תתגנו,
בקה ויחל.

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла «Песнь десяти братьев»

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

Разветвлён его род, льстиво в дружбе вино,
Клялось сотням, но предало всех
В день, когда под ногой забурлило оно
Сельской девушки, скорой на смех.

Вместо слов мудрецов за и против вина,
Тех что суть его мыслят найти,
Только память о ней будет вечно одна
Для меня, как звезда на пути.

Ибо с первого тоста напиток простой
Ни на что не менял я, любя.
И его принесу под полою домой,
Подниму, Хамуталь, за тебя.

И взыграет притихшее было на час,
Проклиная изменения, ища и искрясь.

За тебя лишь одну, за тебя то вино,
Что в пиру любит козни и лесть,
А внутри всё бурлит – ослеплённый Самсон,
Филистимлянам ищущий месть.

Хамуталь, Хамуталь, - блеск очей, что хрусталь,
И на пальцах сверкает роса...
Ими глаз ты коснулась моих, Хамуталь,
Словно молний огнём небеса.

Где ты? Радость одели мы в чёрный наряд.
Затаились, ждём встречи любя.
Из семидесяти храбрых любой был бы рад
Пасть на меч, только б видеть тебя.

Есть в вине том печаль, что нам вечно нести,
Но любуясь, мы глаз не могли отвести.

הזרתו ענפה ובריתו חנפה
ונשבע לרבקה אגד.
אך צוחקת בו עוד בת הכפר היחפה
ששצף לרגליה בגת.

ובדבר חכמים בגנותו ושבתי
ובחתרתם אל אפונת עקרון,
 רק זכרה ילווי עכבי כוכב
 הנושא מעל לקרון.

כי מיים בו קרא ראשונה זה-לה,
 לא הוור זה יוננו פDEL.
 פחת כנף מעלי אביאן דדרי
 ובשםך אעירו חמויטל.

از ירום צעפו שרגע בלעדיה,
 וגשש וסמר ואסר את בזירה.

כי אליך אליך יוננו בזיד,
 חליקות לו ותג במשתים.
 אך לבו הנקא עד הומה בגין עד.
 כשמשן שסמאוה פלשטים.

חמויטל, חמויטל, אצבעיר בטל,
 אצבעיר נגעו עד עיני.
 גוך בר, חמויטל, כעכבר, חמויטל,
 וכברק ברקיעי אדני.

אן פנית? שמחתנו לובשת שחרים.
 הגל' למחרים מארכטם.
 הגל', כי שבעים הימה הגבורים,
 שיראהו ונפלו על חרבם.

נאמן ועקש, אם, עצב פין.
 ואנחנו זמינים אחרי העיבים.

Наши страсти, что быстро рассыпались в прах,
В нём трепещут, беззвучно дыша.
Раз коснувшись, оно нас сжимает в тисках,
Как металл рукоятку ножа.

Каждой чёрточкой схожая с этим вином,
Вся любовь наша смолоду в нём.
Праздник наш – оно живо всегда и бедно,
Как слеза, что смахнут рукавом.

Словно море, и мы будем полны в свой час
Его мудрою древней тоской
И поймём, что оно лишь одно среди нас
Влюблено до доски гробовой.

Клятва – бремя его, как растраты – наш путь,
Эту верность, Всеышний, ему не забудь.

Не забудь, что, как тёры, все – корысть и тщета,
Мы цеплялись за эту юдоль;
Только в нашем вине – та же печаль-нищета,
Но под рубищем виден король.

Не забудь, как секрет его прост и высок,
В кубках – пламени жаркий язык,
Ибо первый глоток – то свободы глоток,
К ней из нас ни один не привык.

А второй, словно лев-царь зверей, нападёт,
В жилах кровь закипит, будто сталь,
Третий тьму за собою глоток принесёт,
И ту тьму осветит Хамуталь.

Но достать до неё было нам не дано,
Её сердца коснулось одно лишь вино.

תשאקוּתינו אֲשֶׁר נִתְפַּרְטוּ לְאָבָק
בו מִכּוֹת כְּנַצְחִית וְאַחֲתָה.
הוּא נְגֻעַ וְדָבָק, הוּא הַמְּרִישׁ וְמָבָק
פְּחַבֵּק הַבָּרַזְל אֶת הַקְּתָה.

אהבת נְעוּרִינוּ לְעֵד בּוֹ פְּלִין,
פֶּה דָּזָמָה - - בְּכָל תָּג וְגַמָּה.
הוּא חָגָנוּ הַחִי, הָעֵדִי פְּחַלִין,
הַנְּמַמְּהָ בְּשְׂרוֹלִ קְדָמָה.

וְהִיא פְּאַשֵּׁר יְמַשְּׁכָם כִּמוֹ יָם
בְּעִצְבּוֹ הַיְשִׁין וְלִמְוֹד,
וַיַּדְעָתָם : יְשִׁ אַחֲד מַאֲהָבָ לְעוֹלָם
וּבְחַבְנָנוּ שָׁזָקִן הוּא גָּלְמוֹד.

כִּי יָדוּ בְּשִׁבְועָה וַיַּדְנוּ בְּמַעַל.
וַיַּסְדְּדוּ אֶל תְּשֵׁפָחָ לֹא, אֶלָּה מַמְּעָל.

אֶל תְּשַׁחַח כִּי בַּיָּנוּ לְרַק לְצַנְיִנִים
בְּרַדְפָּנוּ כְּבָוד וְזַהָב.
אֶרְיַנְנוּ קָקָדָם עַצְבָּ וְעַנְיָ
וּסְמַלְגָּה נְרָאָה מַקְרָעִי.

אֶל תְּשַׁחַח לוֹ אֶת חָם כְּשׂוּפָה הַפְּשָׁוֹט
וּמְגֻעַ שְׁלַהְבָּתוֹ מְגַבְּיעִים.
מְגֻעַ הַרְאָשָׁון הוּא מְגֻעַ הַחֲרוֹת,
אֲשֶׁר לֹא רָאִינוּ טַיִם.

מְגֻעַ הַשְׁנִי הוּא מְגֻעַ הַלְּבָיָא,
הַמְּפַלְחָנוּ מְזֻלָּה וּמְתַלְתָּל,
מְגֻעַ הַשְׁלִישִׁי אֶת הַחְשָׁךְ בְּבֵיא
וּבְחַשְׁךְ תְּאוֹרַ חִמּוֹטָל.

וְאֶנְחַנּוּ יְדִים גְּדָלָנוּ לְתָהָוּ
וְעַד לְבּוֹ חִמּוֹטָל לֹא נְגַעַנוּ כִּמוֹהוּ.

Мимо всех наших сплетен и шумных пиров
Отрешённо прошло ты, смеясь,
О вино, друг-отшельник, былая любовь,
С этой ночью припомни и нас !

И припомни ещё яркий блеск праздных слов
Тех из нас, чьи корыстны сердца.
Лишь тебе и той девушке каждый готов
Бескорыстно служить до конца.

Но, когда ощутить ни грозу, ни росу
Ни один не сумеет из нас,
То к ногам Хамуталь, как деревья в лесу,
Рухнем в пыль, лишь настанет наш час.

И послушав, все братья сказали одно :
"Хороша Хамуталь и пре-
красно вино".

Хор

Брат на том, помедлив малость,
Завершил рассказ.
Речь ещё держать осталось
Восьмерым из нас.

Но, как серп в окне, та песня
В памяти всплыёт,
Словно дуб в грозу, чудесной
Свежестью дохнёт.

Вот ещё для песни тема:
О простых вещах,
Что в пути любили все мы –
Реках и ветрах.

Пусть она зажжёт в вас пламень,

בדרכנו, אחינו, ברכלה ורכושה,
הוא עבר פחיה לא הולל.
אין, רע נזיר, אהבה לוחשה
ורחוכה הפצירנו מליל.

פְּצִירָנוּ עַד פָּעֵם אֶת עַצְם חָנָם
שֶׁל דָּבָרִים בְּלֹא תֹּעֲלָת וּמִחְיָה.
רַק אֶתְךָ וְבָתָךְ עַד עֲזִיבָה בְּחָנָם
לְבָבָנוּ הַזָּהָה הַשְׁכִּיר.

וְהִיא עַת גְּדוֹלָה לְחוֹשָׁרָם וְטַל
אֲנָחָנוּ מַרְאֵשׁ הַסּוֹלָם -
כָּאַילָן הַמָּוֹטֵל לְרַגְלֵי חַמּוֹטָל
עַד נַחֲבָק עַפְרוֹן שֶׁל עַזְלָם.

שמעו האחים ואמרו : כאור יומ
יפתח חמוֹטָל וינָה אדם.

זמר

את שירו דבר אחינו
ובלב שירו יונה.
עלשר האחים פיננו
ונגונר שמונה.

אר בנו זכרונו ירומ עד
כספר בטהון.
ובנו נגונן יהום עד,
כסער באלאן.

ספרו, ספרו לנו אחינו
על אלה הדברים
אשר אהבנו בדרכינו
כרום אחים.

וְתָהִי נָא שְׁמַתְתָּכֶם מִרְחַבָּת

Хамуталь затмив.

(У кого на шее камень

С той поры – счастлив!)

За водой пошла хозяйка –

Из колодца взять.

Третий брат, не забывай-ка:

Время начинать!

כַּחֲמוּטָל עַל סִף.

אֲשֶׁר הָחֵשׁ שְׂהִיא הָאָבָן

אֲשֶׁר לְצֹאָרִי.

פְּנַזְקִית יֵצֵא הַבָּאָרָה

לְשַׁאֲבָמִימִי הַבָּאָר.

אֲחִינוּם הַשְׁלִישִׁי, דְּבָר נָא.

וְאֲחָת שְׁלִישִׁי דְּבָר.

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла «Песнь десяти братьев»

3.Книги

"У осени есть медь, у волн есть льда величие и сила,
У книг, что не забыть, есть свет –
Ума чудесный сплав.
Я помню, как свеча над долгой сагой тома мне светила,
А я за ней следил, как бы на пальцы встав.

Я ночью его город в этом свете наблюдал украдкой,
Я в лабиринтах сочинённых улиц там блуждал
И, сам не ведая того, друзья мои, как сквозь брускатку,
В глубинный жизни смысл я проникал.

В глуби библиотек, клянусь, любить, любить до смерти можно.
Пергаментов листы и мысли их – как мумии цариц,
И нити древних мхов среди их рухнувших гробниц так влажны,
Как губы Хамуталь в росе ресниц.

В стране живых поёт петух, прикрывшись гребнем ярко алым.
Он слышен в царстве книг везде – на небе и в домах.
Здесь буря как кристалл, чреват здесь каждый точный слог
обвалом,

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

ג. ספרדים

לְסִתוֹ – נְחַשֵּׁת הַקָּלָל. לְגָל הַקָּם – גָּאוֹן הַקָּרָחָה.
וְלְסִפְרִים שְׁלָא אֲשֶׁר
פְּלָאוֹן שֶׁל אֹור בִּינּוֹת.
אֲנִי אֶזְכֵּר אֶת הַמְּנוּרָה דָּולָקָה עַל עַלְילֹת הַפְּרָה
וְאֶת עַקְבֵּי אַחֲרֵי כַּעַל בְּהֻנוֹת.

בָּזָה הָאוֹר, בָּזָה הַלִּיל, הַיְמָה עִירָוּ אֶל נְחַשֵּׁת,
עִיר הַגִּוָּנוֹן וְנְפִתְאֹולִוּ עַל רְחוֹבֵיכָה הַבְּדִוִּים.
מְבָלִי מְשִׁים, רְעֵי שְׁלִי, כָּאל מַעֲבָר לְמַרְצָפָת,
עַבְרָתִי אֶל חִיּוּ מַעֲבָר לְמִיּוּם.

נְשַׁבְּעָתִי, גַּם בְּסִפְרִיות אִפְּשָׁר, אִפְּשָׁר לְאַהֲבָעַד מְוֹת.
חַי הַגּוֹלִים, וְמְחַשְּׁבָתִים, הַיָּא מְלָכָתִים הַקְּנוּתָה,
גַּם אֲזֹבָתִים הַקְּדוּמָנִי, עַל קִיר חַרְבּוֹת וְחַרְמּוֹת,
טַלּוֹל כְּמוֹ שִׁפְתִּי הַהְמוֹטָל.

עַת כִּי בָּאָרֶץ הַמִּים קֹרֵא שְׁכִי סְעוֹרָ-כְּרַבְּלָת,
קֹולָוּ עַד אָרֶץ הַסִּפְרִים, עַד בְּתִיּוּם וִיסְהָרָם.
שֶׁם עַד גְּבִישָׁ הַגָּעָשׁ בָּא, שֶׁם הַדִּיק הַרְהָ-מְפָלָת,
שֶׁם דּוֹמִיּוֹת בָּתְלָוּ בְּשָׁעָרָה.

Молчанья здесь висят на волосках.

Но, если подан будет знак,
От ножен нож освободится,
И свора псов сорвётся вмиг
И понесётся в ночь,
Подымут факелы и шум, со снегом будет лето биться.
Все двери настежь и засовы прочь!..

Закончив свой рассказ, вновь книги на столах живут с начала,
Всё повторив – и каждый лист, и вздох, и мысль, и стих.
Когда б в нас преданность всегда с такой же силой бушевала,
Когда б любили так, - мы б жили дольше их.

Извечна сила книг, их не объять, они – венец природы,
Во всём подобные богам и братья их сынам:
Круговоротам ветра, вод и вечной смене времён года,
Что лик вселенной изваяли нам,

Воздвигли гнев хребтов, устлали кремнем долы во всём свете,
Качали колыбель племён под скрип её часов.
Когда ж вселенную накроет ночь, из окон её светит
Не знающая сна свеча их из шкафов.

Как их хотел застичь врасплох, проникнуть жаждал в суть их
мощи,
Их мысль, сокрытую от глаз,
Преследовать, кружая...
Вот, вот она! Явилась, словно лань, что вышла вдруг из рощи.
Как в миг творения, дрожит, напряжена...

Себя очистить места нет верней стремнины у порога,
Нет ничего светлей росы
На пепле в этот миг.
Их красота, их широта, их свет достались им от Бога,
Но их душа, друзья мои, явилась им из книг.

אבל יתנו לנו רק האות, אבל יונף לנו רק השלח,
והכלבים
משרשרתם
לרים נגרים
והעלן מונרות וקוויל, ולפמו קיצים ושלג,
ונפתחו דלתות ISOרים - -

-- כה הספרים מחדלונם קוודחים שנית על שלוחינו,
חיים מראש ומתקדש, מבלי דלא על דף,
מבל דלא על הלם לב ועל הרהואר. לו כה קנאנו,
לו כר אבנו. לו ספר לא ניע.

קדמון הוא גם הספרים ואין בהם חובה זדים.
אחיכם מהה לסתותם, לשישת בני האל :
לחליות פקר-זום, לגאון ברום ולפומים,
לפסלי פניה של תבל.

ר��עו רבדי הפלמייש, הציבו צעם רקסיפ,
הניעו עריםות עמים לנחר שעזקה.
בבזא בליל על תבל גרים בזקע מתריסיפ,
גרם באקמוני שלא ידע שטה.

עד מה חמדי החרידם, פקוף אוותם פנים וערף,
את מחשבתם בערימה
לרדף בעוגלים.
הנה, הנה האהה, נגלית כאילה מחרש,
רוזטה ודרואה בברגע בראש עולם.

כע עד ברום בחרים, אין כשבלים לטהר,
אין בהיר כטל הטוב
אשר על אפרים.
מרחביים וחדרם הם נחלתם מעם אלם,
אר נשמטם, אמי, לקחה מן הספרים.

ובשים קרים בקרים, אשר יזרח מי הארץ,
ובשם החמוטל, אמי, ובשם שפטיה הפלולות,
אשר אהת היא לאמה, אם בכפרים ואם בספר,
אשר בירה לילדתה, אם במלח או במלחאות –

ישמרrael את פגויים לימי עד ולימי שלד,
ישמר מטבח ומעש ומנקמת כובש,
ישמר אומם האלים מאוילים ומאמלאת
ומנקמת הקסיל כמו מאש.

Во имя ветра с гор, что гонит пепел прочь и жизни сеет,
Во имя губ росистых Хамуталь (Поверьте мне,
Она – в деревне, в книгах ли – любима матерью своею
И для неё равно прекрасна в свитках и в вине), –

О Бог мой, сохрани пергаменты на век наш и навеки
От моли, сырости и злобой искажённых лиц,
Но более всего, как от огня, - от дури человека
Храни, Господь, от мудрости тушиц.

Вот мой рассказ. Как знать, не тщетными ль мои усилия были:
Любовь и страсть его не каждый примет и поймёт.
Но я его привёл, и с теми девятью, что вы сложили,
Как брат, пусть путь им предначертанный пройдёт".

И с лицами тёмными так говорят
Ему его братья: "Ты брат нам, наш брат!"

Хор

Брат на том, помедлив малость,
Завершил рассказ.
Речь ещё держать осталось
Семерым из нас.

Здесь, в корчме, друзья, случится
Нам дозор нести.
Этой ночью здесь родится
Тихо меч десяти.

Он – любовь и гнев. Проснётся,
Лишь придёт беда.
На виду у всех клянётся
Верным быть всегда.

הנה דברתי את השיר. אולי להבל אמרתיה.
אולי נכנית אהבתו, ותשוקתו לך זרה.
בין שירים, בין כתשעה, הובא עמי ובם קשורתיה.
ילך אתם כאח אל ארץ פגורה.

דברו אחיכם ופניהם עלטו :
אחינו אתה, אחינו אתה.

צمر

את שירנו דבר אחינו
ובלב שירו שבועה.
עשרה אחיכם היינו
ונזטור שבעה.

הليل רבינו למו-ארב
בתוך בקתה זרה.
הليل נולדת בנו חרש
חרכם של עשרה.

נוילת כverb ואהב
וכמו קנאת אחיכם.
עוומדת עירמה כלhab
נשבעת בפתחים.

Он, как книга, не устанет
И не сдастся в плен.
Не забудет, не обманет,
Не склонит колен.

נשבעת נצח לא לכרע
ונצח לא לסגד.
כמו הפסיר לא לשפטו,
כמו והוא לא לבגד.

Одиночка ль, нелюдимы
Иль средь шумных встреч –
Братству преданность храним мы,
Словно в ножнах меч.

גם לבדד גם בזעף-
שוקים גועים על בליל,
נשא בקנאותנו סוף
בקפולי המעל.

Мы за братьев троекратно
Пили в их черёд,
А теперь четвертый брат наш
Говорить начнёт.

שלשה אחים עד כה שבחנו.
מלאננו הגביעים.
דבר נא, כי שומעים אנחנו.
אחיםנו קרביעי.

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла «Песнь десяти братьев»

4. Отец

Вспоминая подсвечники, старый ковёр и молчание комнат,
Опишу (как рассказывал дочери тёплой и сонной)
Доброту и печаль глаз, которых вовек позабыть не дано мне,
Отца, главы нашего дома.

Он один-на-один с детским плачем, семьи нищетой озабочен,
В беспокойстве глубоком, в работе и хлопотах вечных по дому,
Дверь закрыв, ясен мыслю, при свете свечи одинокой средь ночи,
Чуть согнувшись и шаркая, ходит и ходит, погруженный в думы.

Тень его на стене, словно лев мерит клетку свою раз за разом.
Молчалив он и замкнут, и ноги его не спешат, не устали.
Проявленья печали ему чужды так же, как общие фразы.
Ведь печаль, что объемлет его, тяжела и ясна до деталей.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

ד. האב

בזכרי דממת חדרים ו Zaknet פמאות ושטיח,
אספר בספר לבט' הרdemת באצל עפעפים
שעמץ מה על עיניו הטובות, על עצמו הבלתי שכיח,
של אבי הבית.

עולם הצעח, הדקאג. מה רבה טרתקתו ומודעת.
את עינו ובכית ילקוי הוא מועל על ברית עם ליל.
הוא נשאר עמם לבדו, קצת שפוף כתמיד ושקול-דעט
בדממה הפלאה מוחשבות ואור נר וידוש נעלם.

אלון על פקיר כאירה. והוא אל החלי והכלא.
אך שזתק וצורך הוא האב. לא זנק בצדדי ולא רטע.
זרים לו סמלי התוגה, קזרות הפימרה הכהולה.
תווגתו הנגשתח עדי, חמורה דיקנית, מפרטה.

Она бьёт его в сердце. Как мастер – без сбоев, без промахов, точно.
Она в сотне забот, она в смерти, за запертой дверью стоящей.
Как крушенье неслышное тела, как трещины в стенах непрочных.
Напряжён, удивлён, он следит за ней в шаге от сына сидящий.

Он встаёт. Ум в глазах. Хоть и ждал, но смущён: "Тише, сердце, бывает!"

И, на подкуп решившись, как няня, заботлив и ласков всечасно,
Сердцу, в клетке кричащему, быструю лёгкую смерть предлагает.
Его сердце научено жизнью, послушно, сознание ясно.

Он народных восстаний, не раз предававших, участником не был.
Он из них поднимался шатаясь, но мыслю был трезв неизменно.
Свят был мир мелочей, свят семейный очаг, свято зимнее небо.
Он руками поддерживал хижину шаткой непрочные стены.

Он старался прислушаться, как часовщик, к слухам, к фактам.
Бывало, Когда время на миг разум свой обретало порою,
Неизменно его заставало скромнейшим из всех, кого знал,
По луне проверявшим часы и встречавшим день новый с зарёю.

С ранних лет по сей день ты был – Авель при стаде на поле широком,
И остался твой стих и сейчас, как тогда, актуален и тонок.
Ты оставил свой след в этом мире. Как в камне хранит след потока
И как отиск листка – на угле, он хранит твоих линий рисунок.

В нём обычай ягнят брать на руки от матки при родах,
В нём отца и кормильца инстинкт, что, как стих и как труд,
неизменен.
И к лицу, как к реке, устремляясь, запомнят навек тебя воды,
А, когда ты вернёшься, омоют ладони твои и колени.

היא מכה אל לבו מקרוב. כחרש. מעולם לא חטיאה.
היא מאה דאגות ואחת וهموت שבא עד הדלת.
היא מפלת הגוף האטית. כסודוק הנפר של הטיטים.
הוא מקשיב לה דרור וממה. כפוש בינו והילך.

از זקנים. בינו עזינו. בינו שחייה ונבואה.
לא ברענש, הלב, לא ברענש. עיר וDAO כאומנת,
הוא לב, הצעק מכלאו, את המנות מבטיח כשמד.
ולבו מלמד ונשמע. והדעת צלולה ומאמנת.

הפקות לאמים גלגולחו. הריצו. בגדי בז מערף.
הוא עליה מתוך מתחנדד. מיגע ושפוי עד לפלא.
הוא שמר על קטעות העולם העשוי בטתי-אב ושמי חרב.
הוא קדשו. הוא פמר בידיו את קירות ספטו הנטפלת.

והטה את אזנו. כשען. לשימוש התיקופה ומוקרייה
ובהאור לרגעים בינתה. במחצר, בסמטה משפטכת,
ראתה אותו שוב לנגדה, פצנוע מכל מCKERה,
הזכיר מועד הלבנה ומחליף רקיע עם שפה.

מלילות החומש עד היום בלבך רועה צאן אפה, חבל.
פייטך מעשייך כמו אז, עת התמלת לפטר כוכביך...
העמיך חותמך בעוזם. כקוו של הפלג באבן,
כעורקי העליה בפחדם, הוא שומר עד עתה על קנייה.

בו טבע מאז הרגליך טלה-כבשים למלט על כפים.
בו נשרש יזר אב ומפרנס. קדמוני כשירה וכפרה.
אל הנמל פניך נטו ולעד זכרוך הפמים
בשובך ויכרו אותך וילקו ידיים וברך.

Потому, что он – твой. Мир – твой дом. Ты и строил его и лелеял.
Его болями жил и о завтрашнем дне его думал под вечер.
Его гром для тебя не затих. Для него ты, как был, всех живее.
От его болтунов и шутов лишь бежал ты всегда, как от сечи.

Не хотел ни венца отрицавших, ни бюста сатирика в нише,
Что так сладки незрелым поэтам и модницам спелым убогим.
Одиночество крайних тебе было чуждо, земля наша ближе
Глыбой тяжких трудов, зла и всех мелочей её главной дороги.

Добралась до тебя наша песня? Слова её к сердцу мы слали
В дом, где свечка сражается с тьмою, а тени размыты хромы,
В одинокую, ночью не спящую комнату вечной печали,
В ночь отца, главы нашего дома.

Проверяет он разум и силы свои. Призывает к порядку и к делу.
Когда царь творил зло, а сатрапы сбегали, свой долг исполнял он.
Помни лик его, наша сестра! И отцом быть, и другом умел он.
Что устало в трудах и любви его сердце, мы знали так мало!

Гром осенний, мгновенья осады и песнь петуха на рассвете,
Расставания миг. Если знать душу мира, что в нём испугает?
Душу мира и миг. Поколенья пытались на это ответить.
Жизнь мгновенья событий полна и чудес, о которых не знают.

Он, бредущий сквозь годы, божественный образ с трудом
сохраняя, -
Муравей, груз печали и прошлого вечно несущий как долю.
Гром осенний, и боль, точно бьющая в цель, и свеча, чуть живая.
Ночь отца. Его мысль, что не спит до утра. Память света и боли.

О живая земля! Он – крепчайшая из крепостей твоих прочных,
Бой, ведомый отцом в часы ночи, усыпанной звёздами густо.
Ни осадная башня, ни штурм, ни таран не разрушат полночный
Труд упорный, что ценен благими плодами работы искусной.

כִּי שָׁלַג הָעוֹלָם. כִּי בֵּיתֶךָ. כִּי אֲפֻהָ טְפַחְתָּו וּרְבִּיתָ.
כִּי נְשָׁאתָ פְּלִין. כִּי עַלִּיךְ חֲרַדְתָּ מְחַרְתָּו בְּנֶטוֹתָ-עָרָב.
רַעֲמוֹ בְּעֵדֶךָ לֹא עָצָר. חִיטָתוֹ בְּעִינֵיכְךָ הַבִּיטָה.
רַק מַקְהֵל דְּבָרְנוֹי וּמַלְיצֵנוֹי תְּמִיד נְסָתָה כָּנוּ מִן הַחֲרָב.

לֹא לֹךְ הִיא חֲרוֹת הַכּוֹפְרִים וְהַלְתָה הַבְּטוֹל וְהַלְעָג,
הַמְּזַשְּׁכָה פִּיטְנִים-בְּבָסְרִים וּנְשִׁים-בְּבָשְׁלָן בָּעֵיר פְּלָה.
לֹא לֹךְ הִיא בְּדִידָות הַקְּצָוֹת. אֲדָמָתָנוּ אַלְירָ קְזֻלָּת
מַעֲבֵי יְגִיעָה וּרְשָׁעָה וּפְרַטִּיחָ שֶׁל דָרָה-הַמְּלָה.

הַהְגִּיעַ אַלְיָג שִׁירָנוּ ? הַבָּא עַד לְבָךְ כְּשָׁלִיעַ ?
אַל הַחֲדָר בְּנוּ נְאַבָּק וּפְאַל מְהַלָּה עַל קְבִּים ?
אַל הַחֲדָר הַעֲרָבָדָד, אַל עַצְבָו הַבְּלָתִי שְׁכִים,
אַל לִילָו שֶׁל אָבִי הַבִּיטָה.

הַוָּא פּוֹקֵד בִּינְטוֹן, פְּחֹתָתוֹ. מַצְחָה לָהֶם סְדָר וְדָע.
בְּמַעַל מְלָה, בְּבָרָם שְׁרִים, חֹזְבּוֹתָיו עַמְדוֹן וְאַיִן קְצָה.
אֲחַזְתָנוּ, זְכַרְיָא אֶת פְּנֵינוּ. הַוָּא קְהָה לֹה לְאַבָּגָם לְרָע
וְלָבוֹן, כִּי נְטָרָד וּיְעַפֵּר וְיַאֲבָב, לֹא הַגִּיד לֹה הַחֲצִיא.

רֻעַם סְטוֹנוֹ. רָגַעַי עִיר בְּמַצָּרוֹ. מְנַגִּינָת הַשְּׁכִי הַנוֹּשֶׁת.
רָגַעַי טְרַם פְּרִידָה. - - הַתְּמִדָּע אֶת נְשָׂמַת הָעוֹלָם מֵיְירָא ?
נְשָׂמַתָנוּ שֶׁל עַולְם בְּרָגְעִים. לְחַקְם בְּדִזְרָוֹת נְבָקְשָׁנָה.
נְפָלָאים, נְפָלָאים עַד אַיִן חָקָר פְּנֵינוּ הַגְּדוֹשִׁים שֶׁל הַרְגָּעָה.

- - הַמְשִׁרְבָּה בְּדָבְרֵי הַיָּמִים עַד גְּמַחָה מִנוּ צְלָם אַלְפָה,
אַךְ נְוַשָּׁא כְּנַמְלָה בְּתַ-אַלְמֹתָה תְּוֹגַת וּשְׁבָרָה לֹא נְשַׁפְּחָת.
רֻעַם סְטוֹנוֹ. זְכַרְיָא נְרָמָתָמוֹת. וּהַכָּאָב הַמִּיטִיב כָּה לְקָלָע.
זְכַרְיָא אוֹר וּחָלִיל. לִיל הַאָב. מְחַשְּׁבָתָנוּ שָׁעַד שְׁחָר לֹא נְתָה.

אָרֶץ, אָרֶץ נְזֶשֶׁת. רָאִי : הַחְזָק מִנִּי כֵּל מִבְּצָרִיהָ
הַוָּא הַקְּרָב הַעֲרוֹא שְׁלָאָב בְּאַשְׁמָרָת לִילִת קְמֹכְבָּת.
הַקְּיֻפָּהוּ דִּיק וְאַילִים, אַבְלָל לֹה הַוָּא וְלֹא לְאַרְיָה,
בְּיִגְעָה שְׁתַגְגָּה עַקְרָב, כְּדִינְגָּה שֶׁל מְלָאכָת-מְחַשְּׁבָת.

Тут вселенное ядро, тут зерно. Из него разрасталась и зрела.
Тут мгновенья металла. Он видит из моря встающую сушу.
К колыбели склонился и встал. Хватит сил, нет для силы предела.
И он шепчет в тиши: "Бог, храни наше знанье, храни нашу душу!"

И братья, послушав, сказали тогда:
"Не канут молитвы отцов без следа".

Хор

Брат наш речь держал толково,
В ней наследью честь.
Десяти дать надо слово,
И осталось шесть.

Брат на брата был вначале
Не похож. Спустилась ночь,
И все десять сразу стали,
Как отец точь-в-точъ.

Брат счастлив тот, кто к братьям ночью
Во тьме найти дорогу смог.
Увидит в них отца воочию:
Они –забот его итог.

И счастлив младшего из братьев,
Обняв, увидеть у лица
Так, как мог в юности обнять он
За шею старого отца.

Подхватим, братья, песню брата
О братстве мира, братстве битв.
О братстве песнь. Оно, как вата,
Тепло отца ещё хранит.

כִּאן פָּרֹור שֶׁל תְּבֵל. פֶּה גַּרְעִין שְׁמַמְנוּ צְמַחָה הִיא אַמְּמָת.
פֶּה דְּמַמָּה. פֶּה רְגַעַי הַבְּرַצֵּל. הַוָּא רְזֹאָה יְבָשָׂתוֹ מַתְּפִקְעָת.
הַוָּא אֶל עֲרָשׁ גּוֹטְן-וּנְצָב. עוֹד בָּו כַּח. לֹא קְצַץ יְשַׁלְּחָת.
עוֹד לוֹחַשׁ הַוָּא: אֶל, נְפַשׁ בָּצָר. הַוָּא לוֹחַשׁ: אֶל נְצַר אֶת
פְּקָדָת.

שמעו אחיכם גם השיבו חלכם:
תפלות האבות לא תשוב ריקם.

זמר

את שירנו דבר אחינו,
בו צו ומוֹרְשָׁה.
עשרה אחיכם פינו,
ונונתר ששה.

לא דמיינו בבראנו,
איש לאיש, אך לילה رد
ונמעשור צלמי פנוינו
הנה צופות פני אב אָפָד.

אשרי האח דרכיו הביאו
אותו מלילה אל אָפָד.
מקם נשקיף אליו אביהו
שם ספו וחרדיו.

אשרי יוסף לעת נפלו על
צוארי צעריך אחוי, אכן
בזאת חבק הוא כמנער
גם צוארי של אב זקן.

זמרו, זמרו, אחיכם, הזרם,
זמרו אהות שלומדים אקרוב,
זמרו אהוה שהיא האומר
אשר שמור בו חם האב.

И, коль ни друга нет, ни брата,
А бой принять вдруг силы нет,
Кто отвратит нас от возврата
На пепелище без побед?

Отец пробудит и наставит,
И трепет переполнит грудь.
Отец разбудит, переправит,
Как через мост, на верный путь.

Отец поднимет и пробудит
С любовью вечной и теплом.
И светом сын, и счастьем будет
Омыт, как вешний лес дождём.

Продолжим, братья, громче пенье,
Поднимем тост: да будет свет,
Отцовской ревности прощенье,
Она – убежище от бед.

Она, как сеть, от всех заботой
Тебя укроет под собой.
Она – и мост, она – ворота
Межу тобою и семьёй.

Хотя её прикосновенье,
Как пух, приятно и легко,
Оставит шрам происхожденья,
Наследья шрам и шрам веков.

Воспойте лик отца. Меж нами
Он, победивший, навсегда.
Как косточка, что в сочной раме
Лежит меж дольками плода.

Воспойте так, как воспевали

אם לא אח לאיש גָּרָע,
ואם נֹאשׁ הַוְּ לִפְנֵי צָר,
מִי הַגָּעוֹר בּוֹ וְמִירָאָהוּ
מִשּׁוּבְ רִיקָּם אֶל הַעֲפָר ?

אביו גָּעוֹר בּוֹ וְמִירָאָהוּ
כָּכֶם וּמָרָא פְּשָׁחָה,
אביו גָּעוֹר בּוֹ וְעַזְבָּרוּהוּ
כְּמוֹ אֶת גָּשָׁר הַהְמַשָּׁר.

אביו גָּעוֹר בּוֹ וְעַזְבָּרוּהוּ
כָּחָם וְאַבְבָּה אַיִן קָצָץ
וְקָאָרָא אֶשְׁר וְשָׂטָפָהוּ
כְּשַׁטְּף הַסּוּר אֶת הַעַץ.

זָמְרוּ, זָמְרוּ אֶחָדִים גַּם יְחִידָה,
זָמְרוּ בְּקָול וְשָׁאוֹן הַכּוֹסֵד
לְקָנָאת אָב שָׁגַם סְוִלְחָת
הַגָּה גַּם חִשּׁוֹכָת מְנוּסָה -

אֶשְׁר סְגֻּרָה הִיא כְּמוֹ רַשְׁתָּה
עַל אִישׁ, אֲךָ חָרָף וְחוֹדָה
הִיא גַּם הַשּׁעָר גַּם הַגָּשָׁר
בֵּין הַחִידָה וְהַעֲדָה, -

אֶשְׁר נְגִיעָתָה מִנְגָּד
קָלָה כְּתָגָעַ הַפְּנִצָּה,
אֶבְלָל חֹרֶתָה הִיא אֶת צְלָקָת
הַמְּרַשָּׁה וְהַמּוֹצָא.

זָמְרוּ אֶרְשָׁת אָב נְצָחָת,
זָמְרוּ אֶחָdot בְּנֵי, אֶחָדִים,
זָמְרוּ כִּי תְהִיה נְכָחָת
כְּפֶגֶרְעַן בֵּין הַפְּלַחִים.

זָמְרוּ כִּי תְהִיה נְכָחָת

Вы мощь и веру прежних дней,
Как радость светлую печали
В трудах на лицах у людей.

Те четверо, чья речь звучала,
Своё сказали, и сейчас
За пятый очередь настала...
И пятый начал свой рассказ.

כמו עצמה וכאמון רב
וכמו שמחות תאגות זורחת
ביגיע איש ומאור פניו.

שיר ארבעה הושר עד הנה,
הנה כי כן הגיע תור
ה חמישית אשר בינו, -
וחמישי דבר לאמר.

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла «Песнь десяти братьев»

5. Дороги

Песнь моя о дороге. Хозяев ей нет.
Ни границы, ни крыши. Без пут и без сбруи.
Незнакома, нова, как в начале всех лет,
Как вино молодое, впитавшее свет.
Песнь, свободней цыгана, о ней поведу я.

Царств законы дорогу, колодки надев,
Поделить бы хотели, взять в стены и в брони,
Но простор её, козни монархов презрев,
Дарит путнику счастье, бродяге напев,
А не страх западни беглецу от погони.

Песнь дороге. Она – мать бессчётных путей.
Сколько лиц у неё и картин у пространства!
Через степи, долины и горы камней
Шли народы, сменяясь, как платья, на ней,
Но она – продолжение и постоянство.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

ה. הדרכים

שיר לדרך שאין בעליים לה. שאין
גבול וגג לה ואין אזקים עליה.
שפטميد כבראשית חדש היא כיין
הហציר האחרון. שיר חפשי וצוען
אדubar לה בשוא מרחוק גלייה.

חקיהו של מלוכות ישימוחה בעד.
יקטעה חומות ואיבות, אך הנהו
מרחבה ההזכיר מעולם המיעד
להיות אשר להלה ושיר לבך
ולא פחד ופח לנמלט מרוזפהו.

שיר לדרך. לאם ארחות ומוסילות.
היא אחת ופניהם לה שבעים ושבע.
בעברה בקרים ובקרים ושפלוות
מחילפה היא עםים ונופים כשלמות,
אבל אין כמותה להמשך וקבוע.

Песнь дороге. Из далей забытых зовёт,
К нежной памяти сердца скитальца взывает.
Его тело дрожит под рукою её,
Как на трепетных струнах играет на нём.
Свист и скрип её песнь наполняют.

И он чувствует силу её. Хоть она
Только в случае, в смене картин друг за другом,
Но то суть всей вселенной. Она лишь одна.
Как близка! И как кожа её холодна,
А потом вдруг – огонь. Голова идёт кругом!

Если вдруг, как подрублен, паду средь трудов,
То в пути вспоминайте немного
И запомните (лишних не надо тут слов) :
Самый главный из данных свободой даров
Это, братья, - дорога, дорога.

День в делах мой к закату склонился на ней,
Здесь с зарёю проснусь, занят новым делом,
И познаю я суть перемен своих дней,
И почувствую : путь с каждым шагом ровней,
Как стена, как луна, как повозка с сеном.

Лишь в пути может встретиться вдруг человек
С налетающей скачки красой удалою:
Даль глотает быстрее мерцания век.
Вот она ещё здесь, но умчалась навек.
Только месяц и звёзды летят надо мною.

Всяк зажмурит глаза, над колчаном воздев
Саму скорость, что в страхе бледнет заставляет,
Но застыла, летящей стрелой замерев,
Разрывая сердца, как венчанья напев,
Под который мать дома в передник рыдает.

שיר לדרך. בקהל מרקקים אבודים
היא קוראת אל נזדד ואוהב – איך ?
והופכת אתبشرו חדודים חדודים
בעברבו, כל מיתרים רעים,
זמרתה החורקה ושורקת.

והוא פש את כקה שטיבו לךורה
רק קצת של עראי ותמורות אין-שרש -
והוא פש את קרבת ישמה הבורזה
של תבל חפשיה, את חלקת ערוה
הצון או לוהט, הופיע עד פחרחות.

האמים, אם אף בינוים כקרים,
בעדי לו ספרו בה חרש,
זכרו, לאין צרה ביטר פרוט :
העזה ויסודות במתנות החירות
היא הדרה, אמי, היא הדרה.

בה ימי הערב וערבו – תקליתו
וכתלית חדשה העירני שחר.
ואך תמורותיו והתמד אמתו
של מפע מתנהל ומישיר לאטו
כמה, לבנה, כעגת השחת.

ידעתו בה גם את יפי החשוף
של הדרה הצעז ובעת ופאלם,
המגפה מרקקים ומאים בעפוע
ובעוזם מסביב כבר עברו לבלי שוב
איום... ועפים רק כוב וירם.

מי עיניו לא עצם בשלף מנדרה
המחרות ! החורה כפחח,
הפשאת כמו חץ שקפא ולא נע,
הקורעה לבבות כנגון חתנה
שאליו האמה בסוג מתייפחת.

Скорость! Видов, картин большинство поглотив,
Смяв другие, она растворилась в пространстве –
Сестра вольных цыганских упряжек лихих.
Но и ей не порвать струн, поющими мотив
Песен дальней дороги и странствий.

Песнь дороге, несущей нам радость, не страх.
Я люблю её всякой – в пыли и росистой –
За строптивость, за вкус диких трав, за размах,
За свободу, звенящую бронзой в руках
У бродяги, отшельника, контрабандиста.

Эту песнь о походах, поездках моих
К песням, братья, добавите важным.
С нею я появлялся в воротах чужих
У стен города, что пред зарёю притих
И чьё имя на вывеске влажной.

И добавьте корчму, и очаг, и дымок
(Хоть банальна картина, подходит моменту).
Когда, песни забрав, мы шагнём за порог,
Аромат трав сухих прихватить нужно впрок
(Он торговцам присущ и певцов инструментам).

Скажем, братья, что жизнь, как мы видим её
В час привалов и мест перемены,
Так похожа на цирк, отдыхающий днём,
На факира, прервавшего фокус с огнём
По дороге от сцены до сцены.

Ты, трактирщица, свечи зажгла нам не зря,
И не зря довелось потрудиться:
Благодарности может лишиться земля,
Если путников вовсе лишится.

Я уверен, чредой пронесутся года,

പമְהִירֹות ! רַב מְרָאֹת בָּה נֶמֶחִים וִיתְרָם
מַתְעָקִים, אֲךְ גַּם הֵיא בָּעֵדָה מַתְנִפְרָת,
צָעַנִּית הֵיא, אֲחוֹת מַוְשִׁחִי-צִיר-בָּעֵטָר,
וְגַם בָּה לֹא נִקְרָע, כִּי גַּדְרָה, מִתְרָן
שֶׁל שִׁיחָות פְּנִזְדִּים וִפְדִּרָה.

שיר לדרכה. הבאתי זפיה כשלל
למסבנו הלילה, שכן אהבתיה
על מרים ועל טיב תבליניך ועל
חרותה המכצלצת כנחשת קול
ל מגע הפנדס, הצעיר, המבריט.

ישלב נא שירים של אחים עשרה
את לכתני ונסעי בחילך.
את באוי מרוחוק אל העיר הזרה,
עיר בטרם שחרית, עיר קמו נערה,
עיר ושםה הפלול על השלט.

ישלבו בו פנדס, שעננו ורשבו
ואזרויו, לתמונה דזשה אף תואמת.
ובנטע עשרה שירינו מפה
ויתלה נא להם רים קל של מספוא
המלוה סופרים וכלי-זמר.

ונאמר נא, אחים, כי מראה הרים
בין פchnerה למchnerה ובין קרת לקרת
הוא מראה פקרקס מפרק הקרים
ומראה האשפ מגלה הפלאים
בעברנו מבהמה אל בימה בשירות.

פנדסית, לא לשוא נר הדקה לסתעה,
לא לשוא הסבנו לרערכה.
פנדסית, על ארצ טסוף התודה
אם יסועו עברי הארץ.

וידעת – שניים תעברנה לרבות

Позабудутся радости, горе.
И, как призрак, наш вечер восстанет тогда
Вместе с тучей, луною и бурей.

Этот вечер вернётся в ненастье ночном,
Вокруг стола десять братьев стеснятся.
Это значит: вид путника перед огнём
Вечно будет и впредь повторяться.

Ты, трактирщица, тоже при свете свечей
Встанешь, юным весельем сияя,
В знак того, что обычай приёма гостей
При погоде любой процветает.

А вокруг будет дуть, вечереть и мигать
Божий мир, и ступать чьи-то ноги,
И всегда человек будет горько вздыхать,
Пока он друга-гостя не встретит в дороге.

Так заучим же, братья, повторим же вслух
Имена – и его, и всех мест, где б он ни был.
Пахарь он на полях, на горах он – пастух,
В городах он дымит, а в реке наг, как рыба.

"Пусть, трактирщица, – братья сказали тогда, –
Без конца будут гости являться сюда!"

Хор

То, что брат сказал, не малость.
Нужно ль добавлять?
Братья, из десяти осталось
В очереди пять.

В путь мы вместе отправлялись,
Глотали пыль дорог,

ונחן כל משפחות ומצער,
אך ערבנו זהה יעללה באהוב
עם סופה ועתן יסירה.

הוא ישב, זה הערב, שיר וועור,
אחים בו אסבו עשרה,
לספּון שתמונה התוడד מול האור
עד נצח נשנית וחזרת.

וגם אתה, באולם של גרות ערוכים,
תעמד, פנדקית, שחקה וזרמתה,
לספּון שטיה הכתסת קארחים
שבסתו ובכפור היא פרחת.

ובחוץ ינשב יהbab ויעמעם
וידשיד שעולם מה יפה-ערב
ויכתميد יהמה וינאך כאלים
עד מצאו איש רעים לארכ לוי בדרכה.

ונשנן נא, אחים, ונשנה ונשלש
את שמותינו. שמות מימי וצוקי שירומנו.
בברים הוא רעה, במיישור הוא חורש,
בערים הוא עשן ובנמל עירים הוא.

אמרו אחים: פנדקית, מספר
אל יסופה אורחים, כי במה נברכה?

זמר

את שירו דבר אחינו,
מה נסיף משל?
עשירה אחים היינו,
נותרנו חמשה.

עשירה אחים היינו,
עבדנו בדרכיהם,

И те ошибки, что случались,
Красивей были, чем урок.

וְהַשְׁגָיאֹת אֲשֶׁר שָׂגִינוּ
קַיְוָתָן מִן הַלְּקָחִים.

Свой голос за дорогу в хоре
Подал ты, брат, и убедил.
Ты за неё был в каждом споре,
Как любящий, её хвалил,

אָכֵן יְפָה עֲשִׂית, אֲחָא,
כִּי שָׁרֶת לְנוּ נְתִיבָה
וְכָמוֹ אֶחָב אֶתְהָ שְׁבָחָת
וְרַבְתָּ לְנוּ אֶת רִיבָה.

О цели спор шёл иль о деле.
Нигде нам, кроме как в пути,
Пространств, чтоб звали так и пели,
Небес и молний не найти.

רַיב יְעוֹדָה וְעַטְוָקִים
וַרְיב פְּכִיחָה בְּקָטְנִים,
כֶּגֹון שְׁחָקִים וְבָרָקִים
וּמְרָסָקִים הַרְגִּינִים.

Избита тема (мир так тесен),
Но, дикого гуся яйцом,
Её среди салонных песен
Пригреет муз под крылом.

נוֹשָׁא נֹשָׁן הוּא וְשָׁגָור הוּא,
אָכֵל בְּצָגָר סְפָרוֹת עַל שָׁגָר-
שִׁירִי טְרָקְלִין, עַמָּה דְגָרָה הוּא
כָּמוֹ בִּיצָת אֹז הַבָּר.

В ней, вроде, слишком шума много,
Нет модной тонкости притом,
Но, миг – и, клич издав, с порога
Взлетит, вибрируя крылом.

שִׁירַת הַבָּר תֹּהֶה : נְכָרִי הוּא
לְדַקּוֹתָה שֶׁל הַאֲפָנה,
אָךְ מִסְפָּה פְּתַאמְתָּם מִמְּרָאִיה הוּא
וּבְשִׁיאָתוֹ קֹל תְּרֻעָד כְּנֶפֶה.

Да будет нам дорога рада!
Пусть будет вольной! В добрый час!
Пусть встретит ночью, в окна глядя,
Гостей в корчме один из нас.

לוּ תָבְרֶה לְנוּ הַדָּרָה,
לוּ רַק אַךְ מִבֵּין אֲחִים
וְרָאָה אֶת חֲרוֹתָה חֹזֶרת
עַמְּרוֹם לִיל וּמְלֹון אַזְחִים.

Дороги царственным законам
Законы царств презреть дано
В могуществе пространств, которым
В итоге слиться суждено.

בְּהַגִּיחָה בִּיפִי חָקִים
מִבֵּין חָקִים הַמְּמָלְכוֹת
בְּכָל עַצְם שֶׁל מְרָסָקִים
אֲשֶׁר סֹופֶם לְהַתְּאַחֲתָה.

Друг другу за столом внимаем,
Уже слыхали пять речей.
Теперь вниманье обращаем

שְׁמַעַנוּ אֶל שְׁלֹטָן הַלְּחֵם
חַמְשָׁת דְבָרִי שִׁיר בְּפָה.
אֲחִינוּ הַשְׁשִׁי, אֶלְכָ

К тебе, шестой брат. Будь смелей!

צופים אנו. דבר נא, אח.

Натан Альтерман

Из книги «Голубиный город»
Из цикла «Песнь десяти братьев»

6. Хвала легкомыслию

"Может в эту дождливую ночь без просвета
Лишь весёлым рассказом душа быть согрета.
В доме тьма, красит лица камина костёр.
Так вернись же, веселье, как осень иль лето,
Дерзких нам покажи дщерей Каина этих,
Покажи нам бесовских сестёр!

Мне ль сейчас презирать вас, невест без наряда?
Кто я, чтобы бросать свысока на вас взгляды?
Заходите, вас ветер беспечный принёс
С песней певчих дроздов (и другой нам не надо),
И с шарманкою старой (смесь горя с отрадой
Из обрывков мелодий и слёз).

Я пленился одной, легкомысленно милой.
Двери запер на ключ и засовы задвинул,
Чтоб не скрылась, пока не обсудим делà.
Тебя, дочь моя, совесть не слишком томила,
Ты такою была с дней помолвки с любимым:
Лишь до крайних домов ты за мною пошла.

Я тебе не припомню – неверной, строптивой –
Ни красы твоей (может быть, малой и мнимой),
Ни достоинств других, что нельзя доказать.
Ведь тебе, как веселью без причин и мотивов,
Место есть в песнях братьев – серьёзных, правдивых,
И они со свечой тебя будут искать.

נתן אלתרמן

מן הספר "עיר היונה"
מן המחזור "שיר עשרה אחים"

ו. שבתי קלות הדעת

טוב ספר של שמחות בליל חישר ומים,
טוב לשכחת מולן כל אש גודל-עין
ובבית חישך זקנינו סמוקים.
שכנה, שכנה, שמחות, כשוב סתו ושוב קוץ,
הראינה, חואפות, הראינה, בנות-קן,
הראינה, אחות-מציקים.

מי אני שאבזהה לך, בנות-בל-מהר ?
מי אני שאביט אליך מגבה ?
באהנה, באנה, בשוחק הפסדים זכיות,
בשעריקת פקיכלי, בסונקל חושף-בנה,
ובתבתה הזרמה, תבתה תהה-בנהו
של קטעי בגוניים ובכירות.

ובחרתי מכך לי אחות קלילת-עין
וינגרת עלייה דלותות ובריטים,
פָּן פְּסֹוף וְאַינְגָה בְּעֵזֶד יְדִבָּר.
זה טיבך, בת, לא רב הוא מוסר קלימותיך,
זה טיבך, בת, מיום אהבת פלאותיך,
מלךך אחריו רק עד קאה הפוך.

ולכן לא אציג, הבלאות וסורת,
לא את געל יפיה, שאולי הוא קזרת,
ולא יתר סגולות שאין בוגרות.
אר גם לה, שמחת הכל אובדה וחזרת,
יש מקום בשיר הachsים העשרה,
כי תמיד השירים חפשוה בוגרות.

Сколь бы ни были песни умны их и вёрны,
В них, как искры, блестят часто глупости перлы,
Легкомыслие брызжет искристым вином.
Быть бок о бок с тобой ум их вправе, наверно.
Ведь чем горд так весь род их, сестра наша серна? –
Меж тобою и ними отдалённым родством.

Вместе с певчим дроздом ты б от нас улетела
Слушать ветер, чья песнь беззаботно воспела
Размалёванных торжищ дешёвый наряд.
Как перо легковесна ты, нет тебе дела,
Что твой дар нам – одна лишь тоска без предела.
Но к тебе будет вечно прикован мой взгляд.

Девять вкусов у мира, но нам всех приятней
Яблок вкус, что получены нами бесплатно,
Словно выигрыш правилам всем вопреки.
Несерьёзнейших ягод есть грозь, вероятно,
Чей осадок в стакане всех вин ароматней.
Есть суэт, чьи дыханья легки.

Есть вселенная игр – весела, безоружна
Перед лёгкостью чувства любви ненатужной,
Чей внезапный приход, как роса, лёгок, прост.
Там печали рука груз свой бросит ненужный,
Там в устах плача рифмы сплетаются дружно.
И над всем этим – выше помянутый дрозд.

Там ко блюдам обычным есть чудо-приправа:
Иронично смотреть на почёт и на славу
(Нашей чести, о братья, не страшен сей суд).
Там высокие речи отвергают по праву,
Если нет в них мгновений весёлого нрава,
Чьи цветы между фраз, как живые, цветут.

כִּי אָפִילוּ יְחַקְמָו שִׁירִים עַד לְפָלָא,
עֲוֹד יָגֹן בְּמִתְמִיד זֵיק שֶׁל זֵיק שֶׁל אֲוֹלָת,
שְׁמֻץ מֵהָ קָלוֹת-רָאשׁ וְגִיצָׁעָז מִינָה.
זוּהַיְ צְכוֹת חַכְמָתָם : שָׁאַטְךָ הִיא גּוֹבְּלָת –
זוּהַיְ כָּל יְחוּסָם, אֲחוֹתָנוּ אַיְלָת :
הַקְּרָבָה כְּרַחְזָקָה שְׁבִינָם וּבִינָה.

עַם רַחַף הַקִּיכְלִי אֶת פּוֹרַחַת הַשְׁעָרָה,
אֶל הַרְוִים, אֶל כָּל שְׁפָרָה הִיא וּשְׂרָה,
אֶל יְפִיָּה הַזּוֹל-זָול שֶׁל הַשָּׂאָק בְּשָׂשָׂר.
מְשֻׁקָּלָה הָאָמְשָׁקָל הַנוֹּצָה שְׁנָשָׂרָה,
מְתַנְתַּרְהָ הִיא מְתַנְתַּרְהָתָה שְׁנָשָׂאָרָה,
אֶךְ לְנִצְחָ אָבִיט בָּקָרְתָּוּק וּמְשָׁרָשָׂר.

יְשַׁ תְּשַׁעה טָעָמִים לְעוֹלָם, אֶךְ יְשַׁ טָעַם
שֶׁל תְּפָום אֲשֶׁר לֹא עַמְלָנוּ לְתַעַתָּה
וְזָכִיה בְּמַשְׁקָק חַרְפָּה כָּל הַכְּלִילִים.
יְשַׁ כְּרָמִים אֲבוֹדִים שֶׁל עַבְּדִי קָלוֹת-דָּעַת,
יְשַׁ זְכָרָם הַנוֹּצָץ בְּתִחְתִּית הַקְּבָעָת,
יְשַׁ הַבְּלִי הַכְּלִים, יְשַׁ הַבְּלִי הַכְּלִים.

יְשַׁ תְּבָל מְשֻׁקָּקִית, סְזָעָרָה וּמְפִרְחָת
אֶל קָלוֹת אֲהָבָה מִתְוָה אוֹ מְפִרְחָת
וְקָלוֹת הַתְּמוּרָה הַיּוֹרֶדֶת כְּטֻל.
גַּם הַעֲצָב – יְדוֹ שְׁם כִּמוֹ מְפִזְזָת,
גַּם הַבְּכִי – שְׁפָתוֹ שְׁם כִּמוֹ מְחִזְרָת,
עַל כָּל – הַקִּיכְלִי הַפּוֹרוּעַ הַנְּגָ"ל.

שְׁם מַצְיִי הַתְּבָלִין הַנְּפָלָא מַפִּי מַלְחָ :
הַלְּגָלָג הַדְּקָדָק עַל כְּבָדָנוּ, בְּנֵי מַלְחָ
(אֲשֶׁר לֹא מְכַבְּדָנוּ יָגַרְעַ הָאָ, אַחֲי).
דְּבוֹרָנוּ כְּרָמָ, הַן יָאַבֵּד עַלְיוֹ כְּלָח
אִם קָנֵץ לֹא יָנֵץ בָּוּ, בֵּין פָּלָח לְפָלָח,
זוּהַגְּרָעִין הַחִיזָּר הַנוֹּשָׂם כִּמוֹ סִי.

Пусть тебя, Легкомыслие, горести минут,
Ни узды, ни вожжей на тебя не накинут!
Ты для жизни – крыло, ты – сестра для певца.
Сколь безвредна, ты знаешь, смешная личина
По сравнению с несчастьями, коих причина
В лиц серьёзности вечной простака и глупца!

Как не вспомнить нам, братьям, в ночи без просвета
О тебе: наши души тобою согреты,
Ты ведь родилось на этой меже,
Где когда-то падём, распростишись со светом
(Вниз лицом или вверх обратившись при этом,
О чём старший пространно сказал здесь уже)".

И братья вздохнули, видать, неспроста:
"Где ж ты, легкомыслие, где суeta?!"

Хор

Брат закончил речь. Сказали
Суд свой братья: "Толк в ней есть.
Шестерым уже внимали,
Четверым окажем честь.

Зависть, гнев, любовь и братство –
Всё нам важно рассмотреть.
Нужно всё же постараться
И мелодию пропеть.

Мы над каждой речью бились:
Суть и смысл их прояснить,
Легкомыслию стремились
В них дорогу препрятствовать,
Но не много добились –
Песня ход смогла прорыть!

אל תשלט נא בך עין רעה, קלות-דעת,
אל ייה לעולם בך מושכות ומרדעת,
את כנפם של חיים ואחות שירם.
הארות שחוללת הן כאפס, רואה את,
נכח מה שעוזה, על כל שעל צעד,
נצח כבך ראמם של הCESIL וחתם.

יזרו נא אותה, בליל חשך ומים,
גם אחיך התשעה, למול אש גדוות עין,
כי ילדת על אומן אדמות תלומות-שחור
עליהם נפלר או נדלק על קבים,
עד נפלנו פרקדו, או נפלנו אפים –
אך בזאת הארץ כבר אחינו הבהיר.

שמעו האחים ויאמרו בדעת :
איכם הבליםiae קלות-דעת ?

זמר

כִּי אַתْ שִׁירָו דְּבָר אֶחָינוּ,
שְׁקָה לְטוּב רָאָה.
עֲשָׂרָה אֶחָים הַיִּמּוֹ,
נוֹתְרָנוּ אַרְבָּעָה.

סְפִרְנוּ אֶחָבה, סְפִרְנוּ
אֶחָוה זְעָף וְקָנָאה.
הַכָּל מַדְגָּשׁ, מַטְעָם. מֵי בָּנוּ
זָכָר רָנָה לִשְׁמָם רָנָה ?

חֲתָרָנוּ, אֶחָים, מַדָּעַת
אָלִי פְּכָנָה של האמרה
וְתִבְונָתָה. בִּיד מִשְׁמָעַת
עַמְל עַמְלָנוּ לְשִׁמְרָה
מִקְלוֹת-רָאשׁ. אָרְכָּתָלָעַת
חוֹתָר בָּה פָּלָא הַצְּמָרָה.

Где ты, лиющая песня,
Как флейты звук легка, проста?
Когда придёшь, зари чудесней,
Как бы случайно, просто так,

И без условностей ненужных
Своей красы нам явишь свет?
Чтоб мы тебя не гнали дружно –
Мол, для таких здесь места нет.

Да, всяк из нас по воле правил
Всегда был сдержан, хладен, строг,
Даже когда он песней славил
Игры веселье между строк.

И до сих пор благополучно –
Серьёзно, словно о судьбе, -
Мы, Легкомыслие, научно
Вовсю толкуем о тебе.

Быть может, молнией играя,
Что легче лани в небе мчит,
Природы сила неземная
Одна хранит твой дух и вид.

Быть может, гром в повозке тряской
И дождь под выющимся плащом,
Как фавны древние, сквозь пляску
Твою свирель несут ещё,

И, может, станешь ты привычным,
О Легкомыслие, для нас
В местах уж вовсе необычных –
Ведь кто тебе пределы даст?!

Нежданно вдруг сверкнёшь беспечно

איך, זמורה ? איה, רוננת ?
איך, קלה וחלילית ?
מתי תהי לנו נטנת ?
ככל משים ולאן תקלית ?

מתי נראת בתוך שירינו
את בהובו של עירוף
מבל ננד לה במסבנו
לאמר : לא זהו מקומך.

אכן, עד כה, בעל פרחנו,
נותנים לנו דגש חזק
בשר, אפלו בשבחנו
את קלותם של המשחק.

אכן, עד כה – הלא שמעת –
אין אנו יכולים לדרוש
אף בשבחך, קלות הדעת,
בלא טעםם של נבד-ראש...

אולי רק הם, איתני החומר,
המשחקים בברך אורו
של הצעיז הקל כעפר,
שומרים צלמה כתארו.

אולי רק גשם פרוש אדר
ירעמי ענן סשה,
כהשעים אשר מקדם,
עוֹדָם נושאים את חילקה.

ושמא מציה את לנו,
קלות-הדעתי, כמרגל,
גם במקומות שלא פלנו,
כי מי יתוהה לך מעגל ?

אולי חזק את מנאנצת

בַּיְגִיעַ אִישׁ, עַתָּה כִּי עָמֵל
הָוֹא אֶת עִירָה לְבָנוֹת לוֹ נִצָּח –
וְהָוֹא עַצְמָוּ יְמִינָיו כִּצְלָ ?

Тому, кто тяжко – ночь и день –
Всё строит, строит город вечный,
А сам он – дни его, что тень.

Тебе в неволе не сидится,
Для песни надобен простор.
Так просим милости явиться
Сюда, за наш просторный стол!"

Песнь братьев высоту набрала
И завершилась, как хорал.
Седьмого очередь настала,
И, приступив, он так сказал:

קַלּוֹת הַדָּעַת, לוֹ מְרֻטָּק
נְשָׁאי שְׁלוֹם. לְשִׂיא טָרְחִים
אֲנָחָנוּ לְיִשְׁהָר בְּדָמָק ...
בָּי' בָּרוֹכָה בְּמַלְאָן אָרוֹחִים.

זִמְרַת אֶחָדִים עֹזֶלה גְּבָה
וְאַחֲרִי כְּכָלָת מִזְמֹר
דָּבָר אֲחֵ שְׁבִיעֵי נְכוֹן לְשָׁמָע.
וְאֲחֵ שְׁבִיעֵי דָּבָר לְאָמֵר. –